

**RADA MIEJSKA
w Pilźnie**

UCHWAŁA Nr XXXIV/252/2017
Rady Miejskiej w Pilźnie
z dnia 7 września 2017r.

w sprawie: przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Pilzno na lata 2017-2027”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity z Dz. U. z 2016 r. poz. 446) Rada Miejska w Pilźnie uchwala co następuje:

§ 1.

Rada Miejska w Pilźnie przyjmuje „Strategię Rozwoju Gminy Pilzno na lata 2017-2027”, w brzmieniu jak w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Pilzna.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Pilźnie
mgr inż. Tadeusz Pieczonka

Załącznik nr 1 do uchwały nr XXXIV/252/2017
Rady Miejskiej w Pilźnie
z dnia 7 września 2017r.

Strategia Rozwoju Gminy Pilzno na lata 2017-2027

2017 rok

Spis treści

1.	Wstęp.....	4
2.	Założenia strategii rozwoju gminy Pilzno na lata 2017 – 2027.....	5
3.	Podstawowy potencjał społeczno-gospodarczy Gminy Pilzno – analiza ogólnych uwarunkowań rozwoju Gminy Pilzno.....	7
3.1.	Potencjał położenia geograficznego gminy, środowisko naturalne.....	7
3.2.	Potencjał demograficzny	10
3.3.	Infrastruktura techniczna.....	20
3.3.1.	Komunikacja publiczna.....	20
3.3.2.	Sieć wodociągowa	21
3.3.3.	Sieć kanalizacyjna.....	23
3.3.4.	Ciepłownictwo.....	24
3.3.5.	Sieć gazowa.....	25
3.3.6.	Sieć energetyczna.....	27
3.3.7.	Gospodarka odpadami.....	27
3.4.	Infrastruktura społeczna	28
3.4.1.	Infrastruktura edukacyjna.....	28
3.4.2.	Infrastruktura sportowa	30
3.4.3.	Infrastruktura kulturalna	30
3.4.4.	Zabytki i dobra kultury.....	31
3.4.5.	Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej	33
3.5.	Potencjał rynku pracy	34
4.	Analiza SWOT Gminy Pilzno	44
5.	Wizja rozwoju	47
5.1.	Wyzwania rozwojowe	47
5.2.	Wizja i misja Gminy.....	50
6.	Cele strategiczne i operacyjne.....	52
7.	Zgodność ze strategicznymi dokumentami.....	59
8.	Zgodność na poziomie krajowym	60

8.1 Strategia Rozwoju Kraju 2020.....	60
8.2 Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie (KSRR).....	62
9 Wdrażanie strategii i źródła finansowania.....	63
10 Wdrażanie i monitoring Strategii Rozwoju.....	64

1. Wstęp.

Podstawą prawną uchwalenia strategii rozwoju gminy jest Ustawa z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym. Strategia rozwoju gminy uzyskała usankcjonowanie prawne w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Polityka rozwoju ustawa definiuje jako zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju, spójności społeczno-gospodarczej, regionalnej i przestrzennej, podnoszenia konkurencyjności gospodarki oraz tworzenia nowych miejsc pracy w skali Krajowej regionalnej lub lokalnej. Do prowadzenia polityki rozwoju zobowiązano także samorząd gminny przy czym wskazano iż politykę prowadzi się na podstawie strategii rozwoju.

Zarządzanie gminą wiąże się z podejmowaniem szeregu działań i decyzji ważnych dla lokalnej społeczności. Aby efektywnie nią zarządzać potrzebny jest wieloletni plan, który będzie wskazywać kierunki jej dalszego rozwoju.

STRATEGIA (ROZWOJU) – jest to mechanizm zachowania się określonego podmiotu, ogół planowanych działań w sektorze gospodarki, zmierzających do realizacji wyznaczonych celów rozwojowych. Strategia to sposób w jaki podmiot zamierza realizować swoją misję oraz procedura osiągnięcia sukcesu. Strategia jest potrzebna tam, gdzie pojawiają się nowe wyzwania. Dobra strategia wyprzedza czas, ale służy też natychmiastowej korekcie działania. Strategiczne planowanie polega przede wszystkim na wyeliminowaniu rozwiązań nierealnych. Każda strategia jest inna, ponieważ endo- i egzogeny wkład w każdym programowanym przypadku jest inny.

Celem jest stworzenie produktu, który ma konkurować na rynku, a co najważniejsze, ma być „sposobem na życie” dla konkretnej grupy ludzi. Takie stanowisko implikuje całość działań strategicznych, gdyż tworzymy produkt realny, a nie wymaginowany.

Głównym celem tworzenia dokumentu strategicznego, jakim jest Strategia Rozwoju, jest zdiagnozowanie priorytetowych kierunków rozwoju, zmierzających do rozwoju społeczno-gospodarczego. Strategia Rozwoju Gminy Pilzno na lata 2017–2027 to długookresowy,

bo dziesięcioletni plan działania, określający strategiczne cele rozwoju, zawierający kierunki oraz priorytety, które są niezbędne do realizacji przyjętych założeń.

2. Założenia strategii rozwoju Gminy Pilzno na lata 2017 – 2027.

Strategia jest dokumentem który wyjaśnia sposób, wskazuje kierunki w jakich powinna zmierzać gmina aby zapewnić sobie stały zrównoważony rozwój, a mieszkańcom konsekwentne polepszenie warunków życia. Strategia rozwoju gminy to plan długofalowego działania rady miejskiej Burmistrza i wspierających go urzędników oraz wszystkich, którym na sercu leży lepsze jutro gminy, wobec szans i zagrożeń wynikających z zmieniającego się otoczenia i działań innych podmiotów. Zgodnie z zapisami strategii, działanie takie jest ukierunkowane przez wartości i opcje uznane przez społeczność lokalną, bazujące na wewnętrznym potencjalne sił i uwzględniające jej wewnętrzne słabości.

Strategia rozwoju nie może zawierać precyzyjnej listy inwestycji do realizacji, ponieważ z definicji jest to domeną wieloletnich planów inwestycyjnych, czy planów rozwoju lokalnego. Tak szczegółowe informacje mogą być umieszczone tylko w dokumentach, które zawierają stale aktualizowane plany finansowe. Popęlenie takiego błędu spowodowałoby, że strategia bardzo szybko straciłaby swoją aktualność. Najważniejsze jest jednak że strategia tworzy platformę współdziałania wszystkich zainteresowanych podmiotów głównych aktorów życia publicznego mieszkańców organizacji pozarządowych i stowarzyszeń przedsiębiorców oraz władz gminy w celu wypracowania wspólnej przyszłości i odpowiadającej ich potrzebom.

Podstawowymi zadaniami strategii rozwoju jest stworzenie podstaw do:

- sprawnego skutecznego i efektywnego zarządzania rozwojem Gminy zarówno w krótkim jak i dłuższym horyzoncie czasu,
- optymalnego wykorzystywania ograniczonych własnych środków finansowych z budżetu gminy,
- lepszego dostosowywania się do zmieniającego się otoczenia w którym znajdują się zarówno szansę jak i zagrożenia dla dalszego rozwoju gminy,

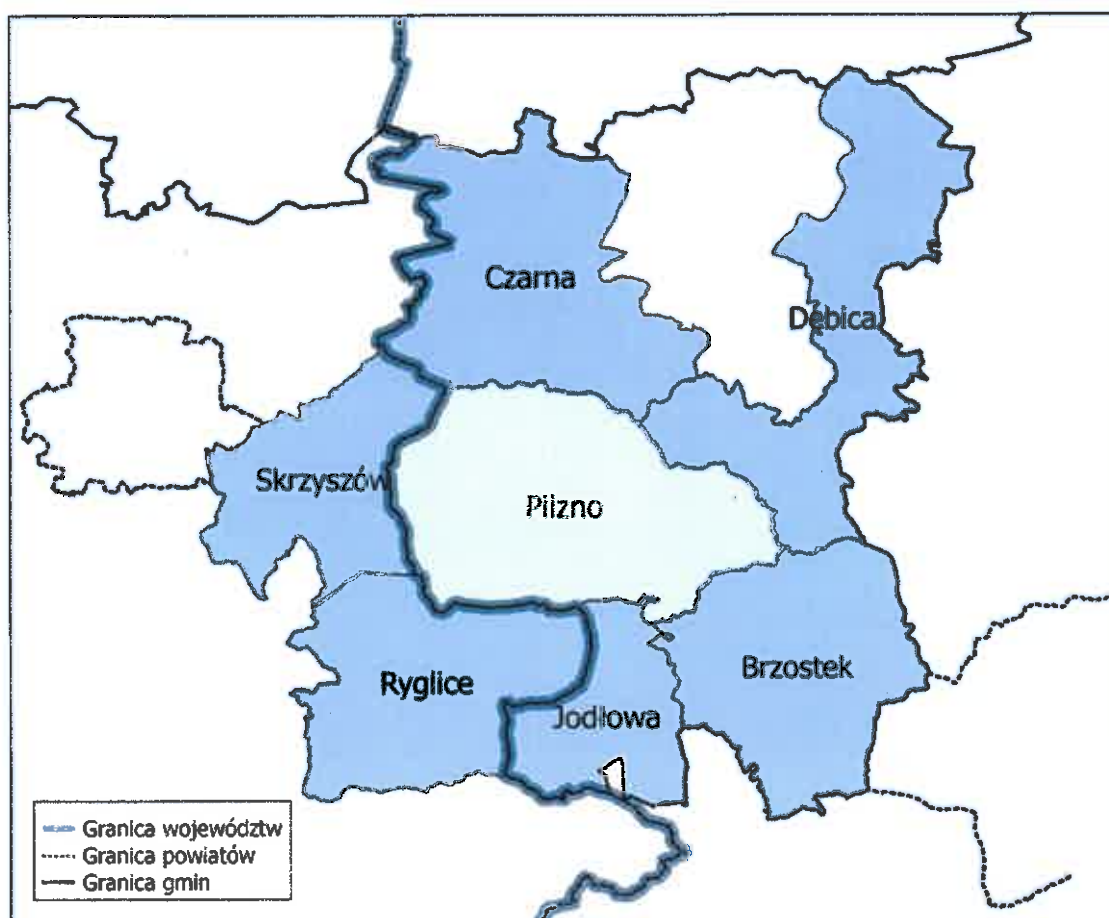
- prowadzenia działalności promocyjnej gminy a przede wszystkim jej walorów i zasobów w celu przyciągnięcia inwestorów,
- pozyskiwania przez władze gminy środków finansowych ze źródeł zewnętrznych (np. banków, inwestorów krajowych i zagranicznych, środków z funduszy Unii Europejskiej, zagranicznych organizacji pomocowych, fundacji, agencji) na realizację przewidzianych w strategii rozwoju, przedsięwzięć rozwojowych.

3. Podstawowy potencjał społeczno-gospodarczy Gminy Pilzno – analiza ogólnych uwarunkowań rozwoju Gminy Pilzno.

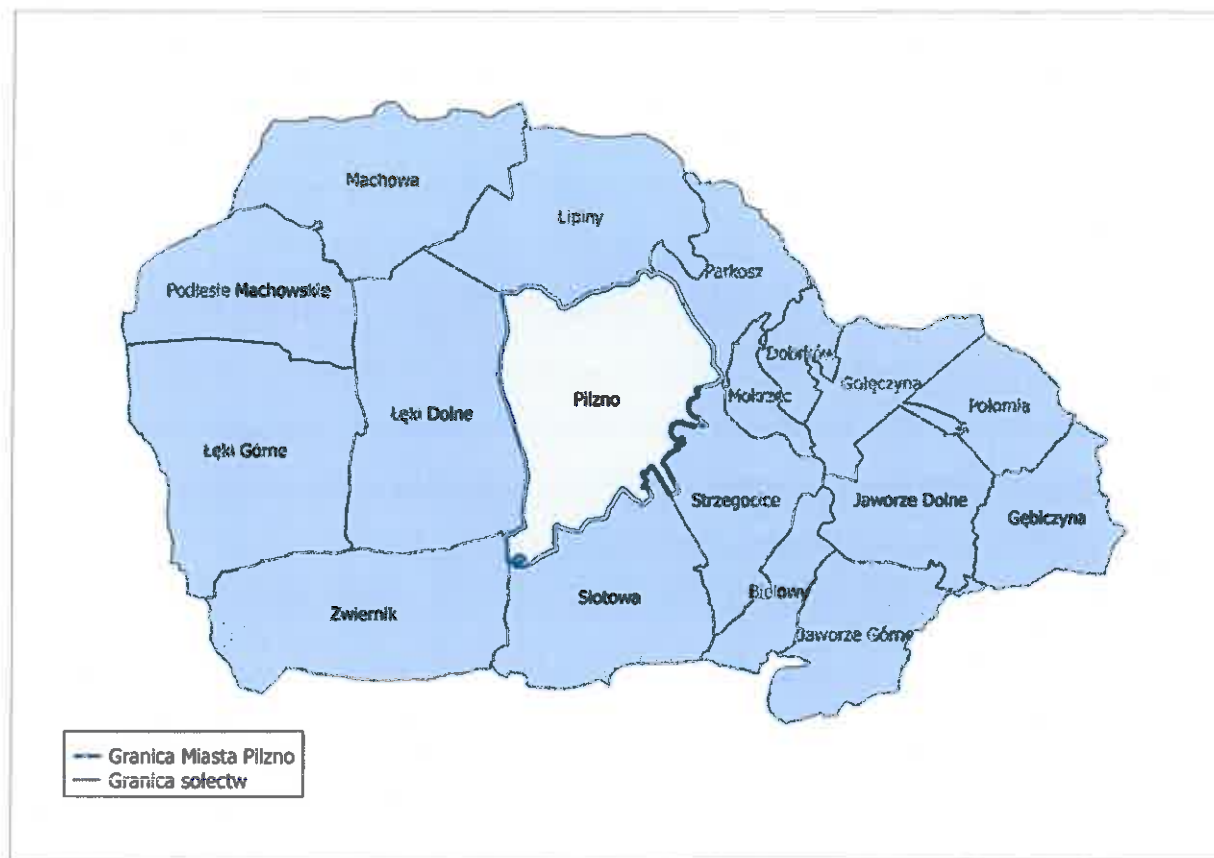
3.1. Potencjał położenia geograficznego gminy, środowisko naturalne.

Umiejscowienie gminy w województwie i kraju

Gmina Pilzno to gmina miejsko - wiejska położona w południowo – wschodniej Polsce, w zachodniej części województwa podkarpackiego. Zlokalizowana jest na terenie powiatu dębickiego stanowiąc największą gminę powiatu. Graniczy z gminami: Czarna (od północy), Dębica (od wschodu), Brzostek (od południowego wschodu), Jodłowa (od południa) oraz dwoma gminami województwa małopolskiego: Ryglice (od południowego zachodu) i Skrzyszów (od zachodu).

Na Gminę Pilzno składa się miasto Pilzno i 17 wsi (sołectw): Bielowy, Dąbrków, Gębiczyna, Gołęczyna, Jaworze Dolne, Jaworze Górne, Łęki Dolne, Łęki Górne, Lipiny, Machowa, Mokrzec, Parkosz, Podlesie, Połomia, Słotowa, Strzegocice, Zwiernik (rysunek poniżej). Siedziba administracyjną Gminy jest miasto Pilzno, w którym zlokalizowany jest Urząd Miejski w Pilźnie. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego z 2016 roku Gmina Pilzno zajmowała powierzchnię 165 km², w tym miasto Pilzno zajmowało 16 km² a obszar wiejski 149 km².

Położenie fizyczne – geograficzne

Gmina Pilzno leży w obrębie dwóch jednostek fizjograficznych. Jej południowa część położona jest na krańcach Pogórza Karpackiego, w jego fragmencie - Pogórzu Strzyżowskim, północna zaś – w kotlinie Sandomierskiej. Samo Pilzno usytuowane jest na pograniczu tych krain, niemal u stóp Pogórza. Położenie decyduje o bogactwie krajobrazu, walorach przyrodniczych, zróżnicowanej rzeźbie terenu. Szczególnie piękne są obszary pogórzańskie: liczne wzniesienia, malownicze doliny rzek i strumieni, wąwozy, jary, rozległe masywy leśne, ciekawe formy geologiczne tworzą urzekający krajobraz. Najwyższym wzniesieniem w rejonie Pilzna jest Budyń

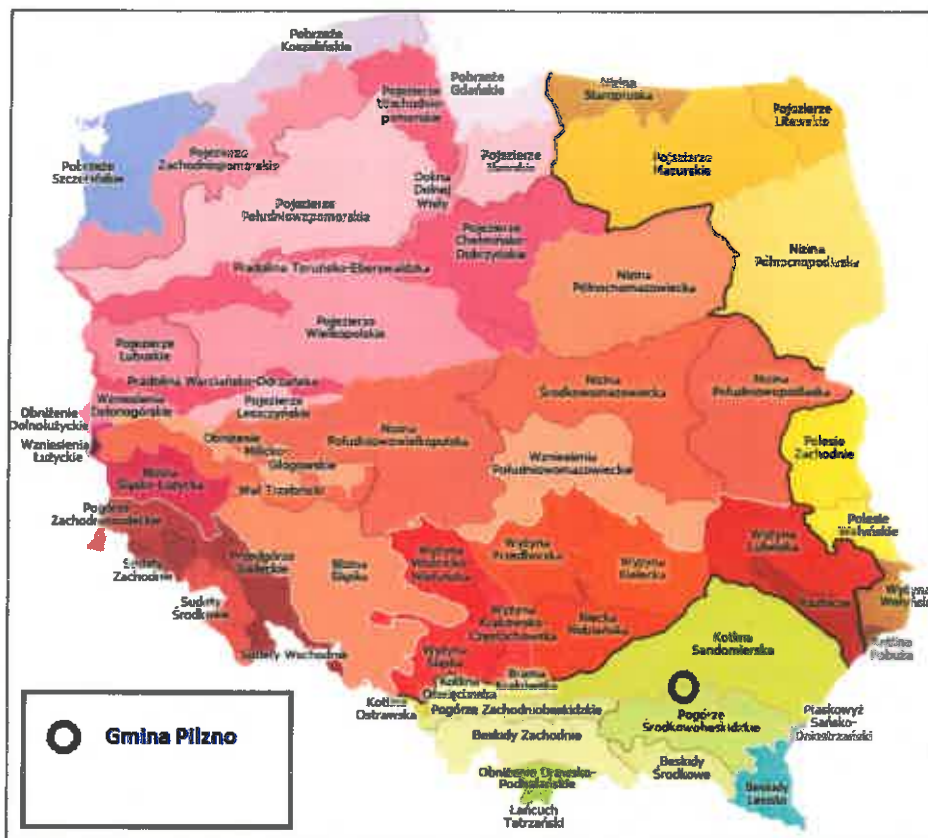
(354 m n.p.m.), wyrastający nad wsią Zwiernik. Tu bierze swój początek potok Dulczówka, dopływ Dulczy, stąd rozciąga się wspaniała panorama doliny Wisłoki.

Na północ od Pilzna rozpościera się Kotlina Sandomierska o zupełnie odmiennym krajobrazie. Składają się na niego bezkresne równiny, słabo rzeźbione, gdzieś pokryte lasem. Największe kompleksy leśne znajdują się między Lipinami i Czarną. Jedynym, znaczącym strumieniem jest tu Potok Chotowski, dopływ Wisłoki. Spiętrzony w Chotowej tworzy zalew - miejsce letniego wypoczynku mieszkańców Pilzna, Dębicy i pobliskich miejscowości.

Północną część gminy zajmuje Jastrzębsko - Żdzarski Obszar Chronionego krajobrazu. Zachowały się tu zespoły leśne będące resztkami Puszczy Sandomierskiej, na obszarach wydmowych występują połacie boru świeżego, w niższych partiach terenu - zbiorowiska łągowe i olsz. Charakterystycznym elementem tego regionu są wspaniałe, podmokłe okresowo łąki. Rzadkie gatunki roślin można spotkać na suchych, piaszczystych kulminacjach, m.in. mietlicę pospolitą, kostrzewę owczą, jastrzębca kosmaczka.

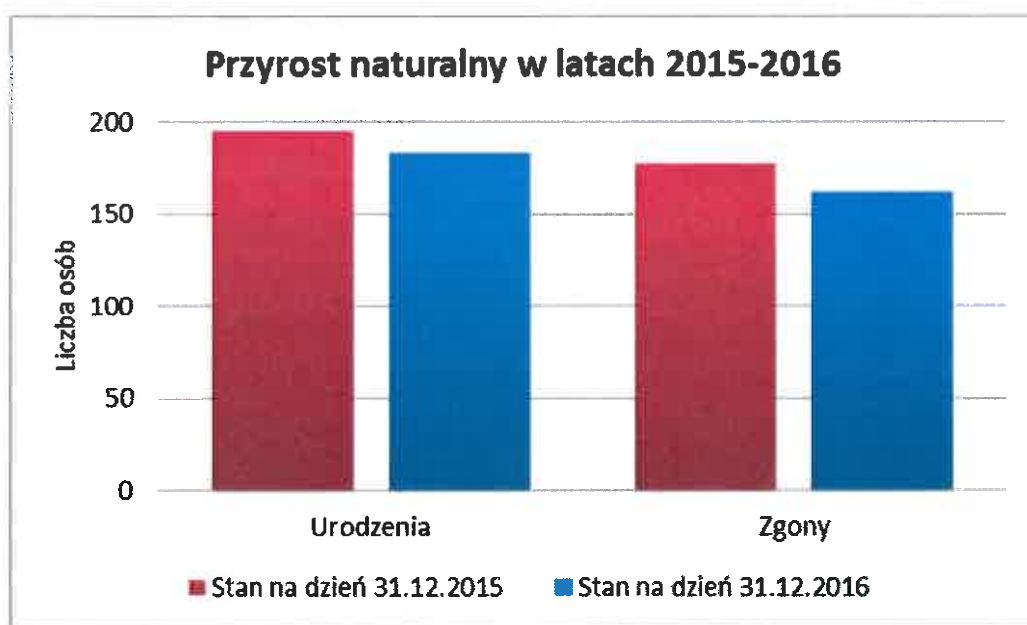
Południowa część gminy leży w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Pogórza Ciężkowickiego. Znajdujące się tu ekosystemy leśne charakteryzują się sporym stopniem naturalności. W kompleksach grądowych przeważają: grab zwyczajny i dąb szypułkowy. W wyższych partiach terenu pojawia się buczyna karpacka i roślinność typowa dla piętra pogórza. W dolinach potoków występuje łąg podgórski i łąg olchowo - jesionowy. W krajobrazie szczególnie nastrojowym akcentem są zagajniki brzozone i rozległe, kwieciste łąki.

Wschodni fragment gminy położony jest w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu Pogórza Strzyżowskiego. Na zboczach wzgórz opadających w kierunku Wisłoki i jej dopływów typowym zbiorowiskiem leśnym jest zespół grądu a nad Wisłoką, w rejonie Jaworza Dolnego - siedlisko lasu mieszanego świeżego. Tworzą go głównie sosna i dąb. Duży zespół borów mieszanych otacza Połomię, a w dolinach występują kępy olszy przeplatane łąkami. Nad tą częścią gminy dominuje wielki kompleks leśny pokrywający krawędź doliny powyżej Jaworza Dolnego.

3.2 Potencjał demograficzny

Najnowsze dane Urzędu Miejskiego w Pilźnie na dzień 31 grudnia 2016 r. wskazują, iż Gminę zamieszkuje 18 151 osób, czyli 110 osób/km². Zaludnienie w Gminie Pilzno jest niewiele mniejsze od średniej krajowej, które wynosi 122 osoby/km². W porównaniu do danych z końca 2015 r. można stwierdzić niewielki przyrost naturalny, o 25 osób. Jest to spowodowane znacznie mniejszą ilością zgonów w roku 2016 w porównaniu do roku 2015, co przedstawia wykres poniżej.

Wyk. Przyrost naturalny w Gminie Pilzno na przestrzeni dwóch lat

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM w Pilźnie

W Pilźnie (siedziba gminy) mieszka około 27 % wszystkich mieszkańców Gminy, natomiast najliczniej zaludnioną wsią są Łęki Dolne (około 9% wszystkich mieszkańców). Najmniejszą wsią pod względem liczby mieszkańców jest Połomia, którą zamieszkuje mniej niż 1% wszystkich mieszkańców Gminy Pilzno (tabela poniżej).

Zaludnienie poszczególnych miejscowości Gminy Pilzno znajduje swoje odzwierciedlenie w strukturze urodzeń i zgonów poszczególnych miejscowości. W ośmiu miejscowościach notuje się ujemny przyrost naturalny (Bielowy, Dobrków, Gębiczyna, Jaworze Dolne, Jaworze Górne, Machowa, Parkosz, Podlesie). Pomimo tego przyrost naturalny w skali całej Gminy jest dodatni i wynosi 21. Dla porównania, w 2013 r. przyrost naturalny wynosił 32.

Tab. Ludność Gminy Pilzno z podziałem na poszczególne sołectwa

Miejscowość	Urodzenia	Zgony	Liczba mieszkańców
Pilzno	53	32	4912
Bielowy	4	5	508
Dobrków	1	4	584
Gębiczyna	2	4	359

Gołęczyna	6	4	457
Jaworze Dolne	3	4	303
Jaworze Górne	5	7	693
Lipiny	14	11	1475
Łęki Dolne	20	19	1641
Łęki Górne	16	15	1460
Machowa	6	11	789
Mokrzec	3	1	224
Parkosz	11	20	1068
Podlesie	1	4	300
Połomia	1	0	68
Słotowa	10	8	1081
Strzegocice	13	4	1030
Zwiernik	14	9	1199
Ogółem	183	162	18151

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Pilźnie, według stanu na dzień 31.12.2016r.

Powiat dębicki na dzień 31.12.2016 r. zamieszkiwało 135316 osób, w tym gminę Pilzno 17958 osób. Gmina Pilzno jest największą gminą w powiecie pod względem powierzchni- zajmuje ona obszar 165 km².

Tabela Liczebność i powierzchnia gmin powiatu dębickiego w roku 2016.

Jednostka terytorialna	Ludność	Powierzchnia [km ²]
gmina miasto Dębica	46568	34

gmina Brzostek	13204	122
gmina Czarna	12862	148
gmina Dębica	25368	138
gmina Jodłowa	5406	60
gmina Pilzno	17958	165
gmina Żyraków	13749	110
powiat Dębicki	135 316	777

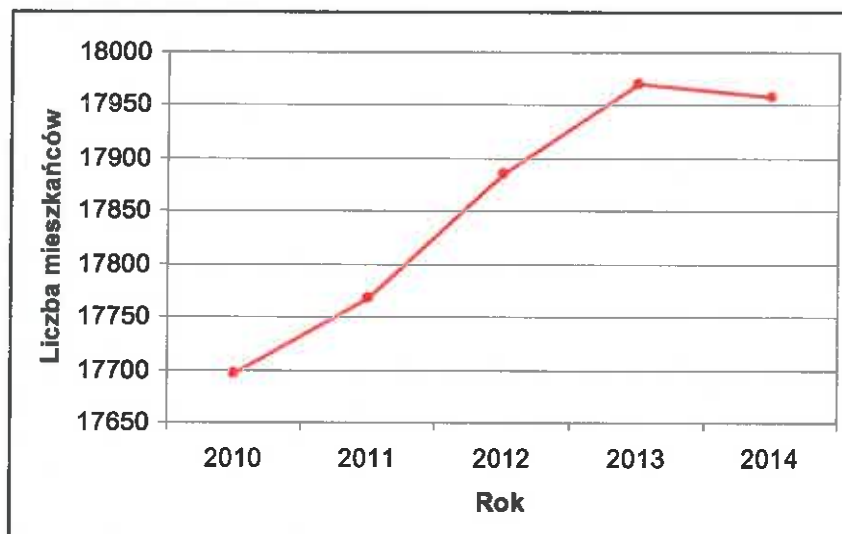
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba mieszkańców gminy utrzymuje tendencję wzrostową (od 17696 mieszkańców w roku 2010 do 17958 mieszkańców w roku 2014).

Tabela Liczba mieszkańców gminy Pilzno w latach 2010-2014.

Rok	Liczba mieszkańców
2010	17696
2011	17767
2012	17885
2013	17969
2014	17958
2015	18026
2016	18151

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gmina Pilzno charakteryzuje się wskaźnikiem gęstości zaludnienia na poziomie 109 mieszkańców na 1 km².

Rysunek Gęstość zaludnienia gmin powiatu dębickiego w roku 2016.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Saldo migracji jest jednym z wskaźników, który określa atrakcyjność obszaru pod kątem rozwoju gospodarczego. Poza rokiem 2014 saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych utrzymywało się na dodatnim poziomie.

Rok	Saldo migracji wewnętrznych	Saldo migracji zagranicznych	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych
2010	37	1	38
2011	10	-1	9
2012	27	0	27
2013	58	-12	46
2014	7	-8	-1
2015	15	-3	12
2016	14	-2	12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

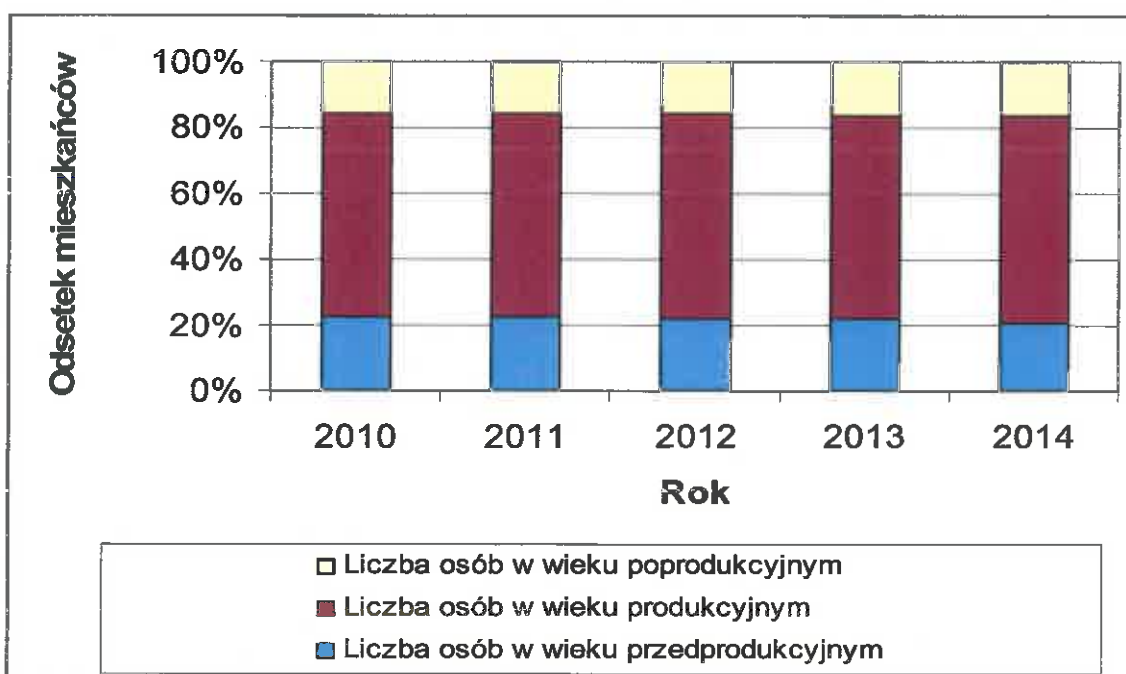
Potencjał społeczeństwa do aktywności zawodowej i gospodarczej określa się za pomocą struktury społeczeństwa pod względem wieku. Widoczna jest negatywna tendencja- spada liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, a wzrasta liczba osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spadła z 4021 osób w roku 2010 do 3754 osób w roku 2014. Spadek ilości osób w wieku przedprodukcyjnym wymaga wykonania działań w zakresie zapewnienia dopasowania jakości edukacji na wszystkich szczeblach edukacji. Liczba ludności w wieku produkcyjnym spadła o 290 osób na przestrzeni lat 2010- 2014.

Grupa mieszkańców w wieku produkcyjnym stanowi 65% ogółu ludności, w wieku przedprodukcyjnym 18,7%, a w wieku poprodukcyjnym 16,3%.

Tabela Struktura wieku mieszkańców gminy Pilzno w latach 2010-2014.

Rok	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym
2010	4021	10926	2749
2011	3956	11005	2806
2012	3916	11100	2867
2013	3867	11176	2926
2014	3754	11216	2988
2015	3702	11282	3042
2016	3646	11336	3090

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek Struktura wieku mieszkańców gminy Pilzno w latach 2010-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wskaźnik przyrostu naturalnego

W tabeli poniżej przedstawiono wskaźnik przyrostu na terenie gminy Pilzno w latach 2012-2014.

Tabela Wskaźnik przyrostu naturalnego na terenie gminy Pilzno w latach 2012-2014.

Rok	Wskaźnik przyrostu naturalnego
2012	3,4
2013	1,8
2014	1,6
2015	0,95
2016	1,27

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wskaźnik obciążenia demograficznego, czyli stosunek liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 60,1.

Prognoza liczby dzieci

Zgodnie z danymi umieszczonymi na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego liczba dzieci na terenie powiatu dębickiego będzie spadać. W tabeli poniżej przedstawiono prognozy liczby dzieci i młodzieży w latach 2020, 2025 i 2030.

Tabela Prognozy liczby dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat na terenie powiatu dębickiego.

Wiek	Rok		
	2020	2025	2030
0 – 2	3622	3358	3064
3 - 6	5108	4824	4451
7-12	9005	7652	7221
13-15	4268	4528	3786
16-18	4217	4617	4027

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym

W tabeli poniżej przedstawiono odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na terenie gminy Pilzno w latach 2012-2014.

Tabela Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na terenie gminy Pilzno w latach 2012-2016.

Rok	Odsetek dzieci [%]
2012	62,6
2013	57,6
2014	65,9
2015	71,2
2016	66,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

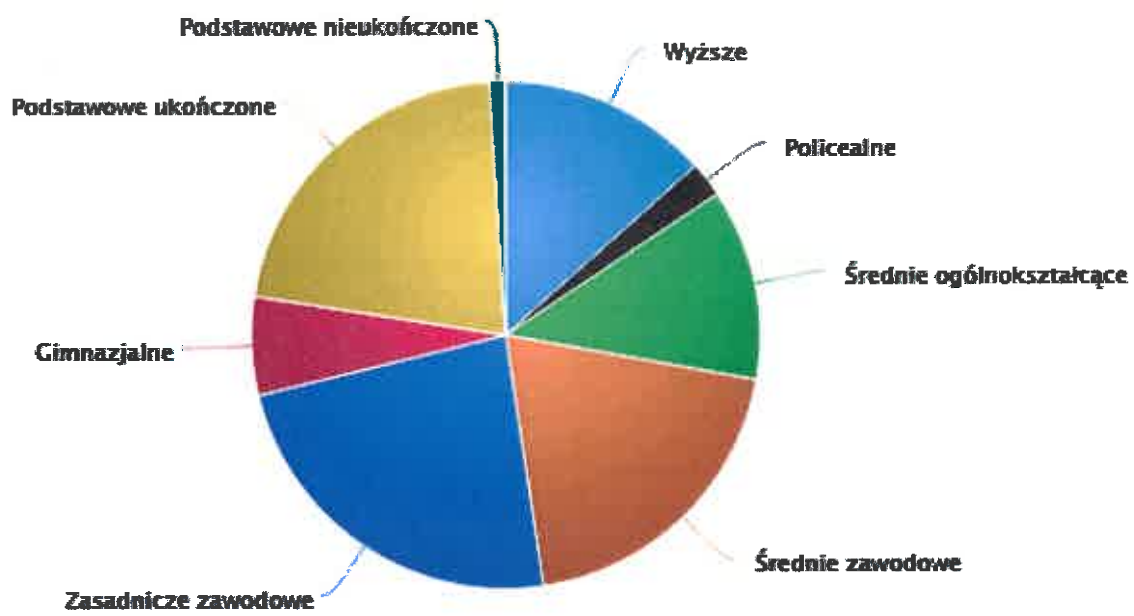
Wykształcenie mieszkańców województwa podkarpackiego

W roku 2014 w województwie podkarpackim 245 tys. osób posiadało wykształcenie wyższe, 262 tys. osób wykształcenie policealne oraz średnie zawodowe, 67 tys. osób wykształcenie średnie, 267 tys. osób wykształcenie zawodowe a 63 tys. osób wykształcenie gimnazjalne, podstawowe oraz niższe.

Wykształcenie mieszkańców powiatu dębickiego

Zgodnie z danymi uzyskanymi podczas Narodowego Spisu Powszechnego 2011 struktura wykształcenia mieszkańców powiatu dębickiego prezentuje się następująco:

- wyższe – 13,4%,
- policealne – 2,2%,
- średnie ogólnokształcące – 12,2%,
- średnie zawodowe – 19,8%,
- zasadnicze zawodowe – 23,6%,
- gimnazjalne – 6,3%,
- podstawowe ukończone – 21,5%,
- podstawowe nieukończone – 1,0%.

Wykres: Struktura wykształcenia mieszkańców powiatu dębickiego

3.3 Infrastruktura techniczna

3.3.1 Komunikacja publiczna

Gmina Pilzno położona jest u zbiegu szlaków komunikacyjnych, handlowych i turystycznych. Stopniowy rozwój i modernizacja sieci drogowej znacząco wpływa na poprawę jakości życia mieszkańców, ale także przyciąga inwestorów czy turystów. Na obszarze Gminy Pilzno zlokalizowane są dwie drogi krajowe oraz szereg dróg powiatowych:

Drogi krajowe na obszarze Gminy Pilzno:

- droga krajowa nr 94 Jędrzychowice – Korczowa,
- droga krajowa nr 73 Wiśniówka –Jasło;

Drogi powiatowe na obszarze Gminy Pilzno:

- 1280R Pilzno – Róża,
- 1303R Łabuzie - Południk – Kamieniec,
- 1304R Gołęczyna - Jaworze Górne,
- 1305R Machowa - Łęki Górne,
- 1306R Pilzno - gr. powiatu – Szywnałd,
- 1307R Łęki Górne - Zwiernik - gr. powiatu – Zalasowa,
- 1309R Strzegocice -Słotowa - gr. powiatu – Lubcza,
- 1310R Bielowy – Jodłowa,
- 2403R Machowa – Czarna,
- 2404R Połomia - Gębiczyna – Południk.

Gmina Pilzno leży w sąsiedztwie autostrady A4, odcinek Rzeszów – Tarnów. Na terenie Gminy nie jest zlokalizowany bezpośredni zjazd z autostrady, więc podróżujący do Gminy Pilzno muszą się kierować na węzły autostradowe w Dębicy, gdzie najbliższy to „Dębica – Żyraków”.

Według stanu na koniec 2016 r. na terenie Gminy Pilzno jest 98 odcinków dróg gminnych o łącznej długości 131 km. Na terenie Gminy zauważa się dbałość o stopniową modernizację oraz przebudowę dróg i chodników, co przyczynia się do poprawy ich stanu technicznego.

Rys. Położenie Gminy Pilzno źródło google.maps.com

Na terenie Gminy Pilzno nie funkcjonują szlaki kolejowe.

3.3.2 Sieć wodociągowa

Na terenie Gminy Pilzno od roku 1997 działa Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Pilźnie (MZWiK w Pilźnie). Jest to samorządowy zakład budżetowy, którego zadaniem jest dostarczanie wody pitnej oraz odbiór i oczyszczanie ścieków na terenie Gminy. Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji świadczy także usługi wywozu samochodem asenizacyjnym nieczystości ciekłych ze zbiorników bezodpływowych, oraz prowadzi usługi budowlano – montażowe na rzecz Gminy.

Gmina Pilzno korzysta z wody ujmowanej w dolinie rzeki Wisłoka. Proces ten ma miejsce z dwóch ujęć wód pobierających wodę podziemną z warstwy infiltracyjnej. Przed podaniem

do sieci wodociągowej, woda przechodzi proces uzdatniania w Stacji Uzdatniania Wody w Pilźnie, gdzie ma miejsce proces odżelaziania. Część mieszkańców Gminy (teren Machowej, Łęk Górnych, Łęk Dolnych, Zwiernika, Lipin i północnej części Pilzna) korzysta z wody ujmowanej w Źdżarach. Woda tłoczona jest do gospodarstw domowych i firm za pomocą pompowni, które wyposażone są w antybakteryjne lampy UV (dzięki nim woda nie musi przechodzić procesu chlorowania).

MZWIK dostarcza wodę pitną mieszkańcom miasta Pilzno, oraz miejscowości; Łęki Dolne, Łęki Górne, Strzegocice, Machowa, Zwiernik, Bielowy, Jaworze, Podlesie oraz częściowo Słotowa. Według danych z GUS w 2015 r. w mieście Pilzno funkcjonowało 1 166 przyłączy do budynków, natomiast na obszarze sołectw należących do Gminy 2 051. Na terenie całej Gminy Pilzno woda dostarczana jest do 12 119 odbiorców. Na analizowanym obszarze zużycie wody wodociągowej zmienia się w zależności od analizowanej części Gminy. W 2015 r. w części miejskiej (miasto Pilzno) wynosiło 21,3 m³ na mieszkańca, natomiast w części wiejskiej 12,5 m³ na mieszkańca. Według danych z Urzędu Miejskiego w Pilźnie aktualna długość sieci wodociągowej wynosi 218 km a 64 % ludności całej Gminy ma dostęp do sieci. Zużycie wody przez mieszkańców całej Gminy w 2016 r. wynosiło 374 000 m³/rok.

W dalszym ciągu przeważająca część gospodarstw czerpie wodę ze studni gospodarczych wykorzystujących tzw. wodociąg zagrodowy (system pomp lub hydrofor) lub bezpośrednio ze studni (bez instalacji wodociągowej). Jednak sytuacja z roku na rok ulega poprawie. Gmina Pilzno uznaje sprawę zaopatrzenia w wodę za priorytetową, a MZWIK dąży do rozbudowy sieci wodociągowej i poprawy jakości wody dostarczanej do odbiorcy. Stan sieci wodociągowej w Gminie najlepiej obrazują dane z GUS osób korzystających z wody wodociągowej na przestrzeni lat 2010-2015, kiedy to nastąpił znaczny rozwój sieci, szczególnie na obszarze wiejskim – wzrost o 20,9 punktów procentowych (tabela poniżej).

Tab. Ilość osób korzystających z sieci wodociągowej w latach 2010-2015

Korzystający z instalacji wodociągowej w [%]	2010 rok	2011 rok	2012 rok	2013 rok	2014 rok	2015 rok
miasto Pilzno	82,5	83,1	83,5	83,8	90,0	90,2
obszar wiejski Gminy Pilzno	38,0	39,2	40,8	41,7	55,6	58,9

Źródło: opracowanie własne według danych z GUS

3.3.3 Sieć kanalizacyjna

Sieć kanalizacyjna na terenie Gminy Pilzno jest ciągle rozbudowywana. Kanalizacją w mieście Pilzno objęto Rynek, Osiedle 3-go Maja, Osiedle Witosa oraz ulice: Grottgera, Lwowska, Staszica, Kopernika, Węgierska, Podwale, Żeromskiego, Kochanowskiego, Paderewskiego, Kraszewskiego, Grywałdzka, Zielona, Spółdzielcza. Według danych z GUS z 2015 r. w części miejskiej długość kanalizacyjnej sieci rozdzielczej wynosiła 31,9 km (z 891 przyłączami do budynków), natomiast w części wiejskiej 30 km (z 435 przyłączami do budynków). Według aktualnych danych z Urzędu Miejskiego w Pilźnie ilość odprowadzanych ścieków z całej Gminy wynosi obecnie 199 000 m³/rok.

Na terenie Gminy istnieje możliwość odbioru nieczystości wozem asenizacyjnym z przydomowych zbiorników wybieralnych. Ścieki z terenu Gminy oczyszczane są w Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Pilźnie oraz w oczyszczalni biologicznej w Jaworze Górnym.

Oczyszczalnia w Pilźnie Jest to oczyszczalnia biologiczno –mechaniczna o stałym zrzucie ścieków do rzeki Wisłoki (wielkość zrzutu to około 400 m³/dobę). Gmina ma w planach rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków w Pilźnie w latach 2017-2020. Obecnie wydajność oczyszczalni wynosi 5 880 [RLM].

Wielkość zrzutu ścieków oczyszczalni biologicznej w Jaworze Górnym wynosi średnio 435 m³/d przy maksymalnych możliwościach 580 m³/d. Projektowa wydajność oczyszczalni wynosi 3 533 [RLM]. Oczyszczalnia biologiczna w Jaworze Górnym spełnia standardy odprowadzania ścieków.

Według danych z GUS na przestrzeni lat 2010-2015 widać duży wzrost osób korzystających z sieci kanalizacyjnej – w mieście Pilzno wzrost o 21,6 punktów procentowych. Na obszarze wiejskim Gminy Pilzno z sieci kanalizacyjnej mieszkańcy zaczęli korzystać od 2013 r. a przez dwa kolejne lata nastąpił wzrost o 9,4 punkty procentowe (tabela poniżej). Według aktualnych danych z Urzędu Miejskiego, 28 % mieszkańców całej Gminy Pilzno ma obecnie dostęp do sieci kanalizacyjnej.

Tab. Ilość osób korzystająca z sieci kanalizacyjnej na przestrzeni lat 2010-2015

Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w [%]	2010 rok	2011 rok	2012 rok	2013 rok	2014 rok	2015 rok
miasto Pilzno	50,8	52,7	56,0	56,9	71,4	72,4
obszar wiejski Gminy Pilzno	0,0	0,0	0,0	4,3	9,6	13,7

Źródło: opracowanie własne według danych z GUS

3.3.4 Ciepłownictwo

Gmina Pilzno nie posiada dużych obiektów gospodarki ciepłowniczej, które mogłyby zaopatrywać w ciepło większe części poszczególnych miejscowości. Budynek użyteczności publicznej w przeważającej części ogrzewane są energią cieplną z kotłowni zasilanych paliwem gazowym i węglowym. W budynkach jednorodzinnych mieszkańcy korzystają głównie z kotłowni indywidualnych (gazowych bądź węglowych).

3.3.5 Sieć gazowa

Na obszarze Gminy Pilzno zlokalizowana jest sieć gazociągów wysokiego ciśnienia:

- Gazociąg \approx 700 relacji Jarosław – Tarnów,
- Gazociąg \approx 400 relacji Jarosław – Tarnów,
- Gazociąg \approx 250 relacji Pilzno – Jasło,
- Gazociąg \approx 250 relacji Grybów – Lipiny,
- Gazociąg \approx 250 relacji Warzyce – Pilzno,
- Gazociąg \approx 300 relacji Pilzno – Lipiny.

Miasto Pilzno jest stopniowo uzbrajane w sieć gazową niskiego ciśnienia, która jest łączona z istniejącymi już gazociągami. Zgazyfikowane są wszystkie sołectwa w Gminie, a mieszkańcy mają możliwość indywidualnego dołączenia do istniejącej już sieci gazowej.

Według danych z GUS z 2015 r. stan sieci gazowej przedstawia się następująco:

- długość czynnej sieci rozdzielczej wynosi odpowiednio:
 - miasto Pilzno – 48 900 [m],
 - obszar wiejski – 211 171 [m];
- ilość wszystkich przyłączy:
 - miasto Pilzno – 1 284 szt. (w tym do budynków mieszkalnych 1 179 szt.),
 - obszar wiejski – 2604 szt. (w tym do budynków mieszkalnych ok. 2540 szt.);
- zużycie gazu na terenie Gminy Pilzno kształtuje się na poziomie 1 463 100 m³, w tym:
 - miasto – 650 000 m³,
 - wieś – 813 100 m³.

Zatwierdzony przez Urząd Regulacji Energetyki „Plan Rozwoju Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZSYSTEMS.A. na lata 2014 - 2023”, zakłada na terenie Gminy Pilzno budowę gazociągu wysokiego ciśnienia MOP 8,4 MPa, DNI000 relacji Strachocina-Pogórska Wola. Przewidywany okres zakończenia inwestycji 2019-2023. Ponadto na terenie Gminy Pilzno prowadzona jest inwestycja związana z przebudową Węzła Wygoda – przewidywany okres zakończenia inwestycji - koniec 2018.

Tab. Zestawienie danych sieci gazowej w latach 2010 – 2015

korzystający z instalacji [%]	2010 rok	2011 rok	2012 rok	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Miasto Pilzno	81,7	80,8	86,7	86,1	85,1	84,7
obszar wiejski	69,5	69,0	78,2	77,6	77,1	76,5

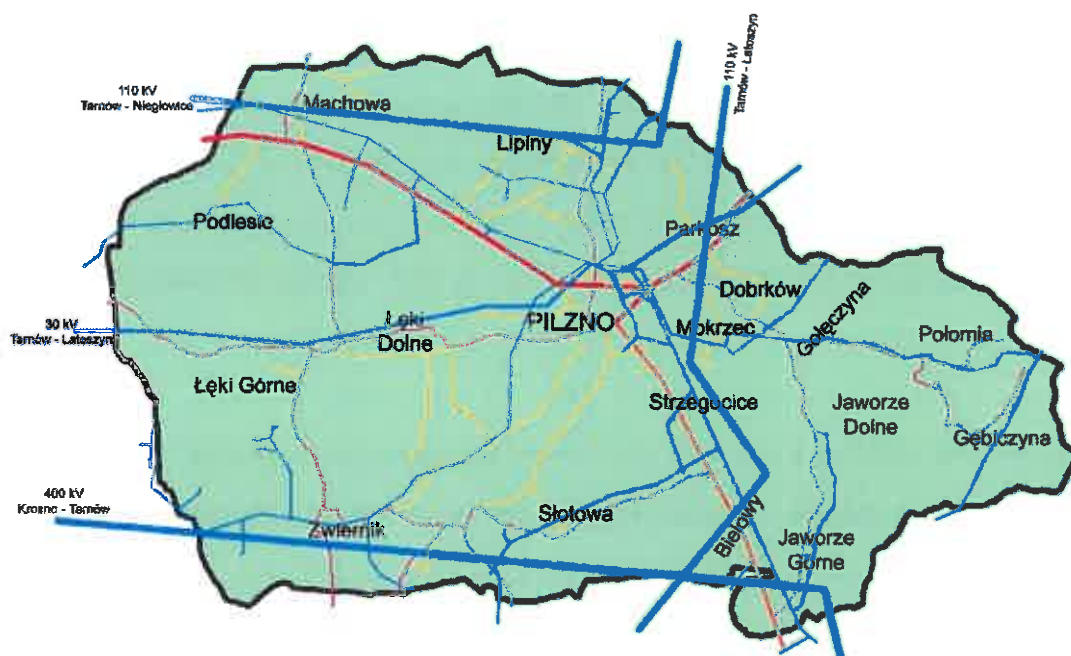
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Zaopatrzenie Gminy Pilzno w gaz, określa wskaźnik zgazyfikowania, czyli liczba osób korzystających z instalacji gazowej w stosunku do ogółu mieszkańców. W roku 2015 wynosił on 84,7% dla miasta Pilzno a 76,5 % dla obszaru wiejskiego Gminy Pilzno, a dla porównania w powiecie dębickim wynosił 83,9%. W strukturze zużycia gazu w gospodarstwach domowych dominuje wykorzystywanie gazu ziemnego w celu przygotowania posiłków oraz c.w.u. Koszty wykorzystania gazu, jako czynnika grzewczego są zbyt wysokie dla większości gospodarstw, dlatego też rzadko jest on wykorzystywany do celów grzewczych. W ostatnich latach można zauważyć tendencję malejącą zużycia gazu do ogrzewania mieszkań, co jest negatywnym zjawiskiem. W przeciągu ostatnich kilku lat można zauważyć stopniowe zwiększenie czynnych przyłączy do budynków mieszkalnych i niemieskalnych, co świadczy o coraz większym zainteresowaniu mieszkańców podłączeniem się do już istniejącej sieci gazowej na terenie Gminy. Stan sieci gazowej na terenie Gminy Pilzno jest dobry. Zagrożenia występujące w sytuacjach awaryjnych są likwidowane przez służby pogotowia gazowego. Aktualny system gazowniczy na terenie Gminy zaspokaja potrzeby wszystkich dotychczasowych odbiorców gazu. Dalszy rozwój sieci gazowej zależy od planów operatora sieci gazowej i inwestycji na terenie Gminy w tę infrastrukturę. Wszelkie działania podejmowane w zakresie rozwoju i modernizacji sieci gazowej na terenie Gminy Pilzno mają na celu zagwarantowanie właściwego stanu technicznego infrastruktury gazowniczej, zagwarantowanie pewności i bezpieczeństwa dostaw gazu oraz możliwości dalszego rozwoju sieci gazowych w celu przyłączania nowych odbiorców.

3.3.6 Sieć energetyczna

Przez teren gminy Pilzno przebiegają:

- linia energetyczna 400 KV
- linia energetyczna 110 KV
- linia energetyczna 30 KV
- linia energetyczna 15 KV

Rys. Przebieg sieci energetycznych na terenie Gminy Pilzno

Miasto uzbrojone jest w sieć energetyczną średniego i niskiego napięcia. Projekt zabudowania przestrzennego zakłada nowy przebieg linii energetycznych 15 KV oraz lokalizację nowych stacji transformatorowych, głównie na projektowanych terenach zabudowy mieszkaniowej.

3.3.7 Gospodarka odpadami

Gmina Pilzno nie posiada własnego składowiska odpadów. Odpady komunalne powstające na terenie Gminy do dnia 25.11.2014 roku były przyjmowane na składowisko odpadów

w Strzegocicach. Po tym czasie rozpoczęto rekultywację składowiska, której celem jest zabezpieczenie środowiska przed wpływem składowiska. W chwili obecnej wytworzone odpady komunalne są zbierane i odwożone do regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych.

Uchwałą NRXXXVII/702/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 26 sierpnia 2013 r. w sprawie zmiany Uchwały NR XXIV/409/12 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie przyjęcia projektu Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego i uchwalenia Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego zmienionej uchwałą NR XXVIII/540/12 z dnia 21 grudnia 2012 r.,

Regionalną Instalacją Przetwarzania Odpadów Komunalnych dla gminy Pilzno jest Składowisko „Kozodrza”, prowadzone przez Zakład Usług Komunalnych w Ostrowie oraz Zakład Gospodarowania Odpadami w Paszczynie.

Ponadto na terenie Gminy Pilzno funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, do którego mieszkańcy mogą bezpłatnie dostarczać odpady komunalne zebrane w sposób selektywny tj.: papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło, odpady komunalne ulegające biodegradacji, przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble, inne odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i rozbiórkowe, zużyte opony, odpady zielone, popioły i żużle z domowych palenisk.

3.4 Infrastruktura społeczna

3.4.1 Infrastruktura edukacyjna

Od września 2017 r. po zmianach reorganizacyjnych, działalność oświatowa na terenie gminy Pilzno prowadzona jest przez następujące placówki:

- 3 przedszkola
- 11 Publicznych Szkół Podstawowych,
- Publiczne Gimnazjum,
- Liceum ogólnokształcące.
- Rzemieśnicza Szkoła Zawodowa

Bazę lokalowa przedszkoli stanowią placówki znajdujące się w następujących miejscowościach:

- Przedszkole Publiczne w Pilźnie,
- Przedszkole Publiczne w Łękach Górnych,
- Przedszkole Niepubliczne prowadzone przez Siostry Służebniczki w Pilźnie.

Ponadto oddziały przedszkolne funkcjonują w pozostałych 9 szkołach podstawowych na terenie Gminy Pilzno i funkcjonują one w strukturze szkół podstawowych.

Bazę dydaktyczną placówek oświatowych dla których organem prowadzącym jest Gmina Pilzno, stanowi 14 obiektów zlokalizowanych w następujących miejscowościach:

- Przedszkole Publiczne w Pilźnie,
- Przedszkole Publiczne w Łękach Górnych,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Pilźnie,
- Publiczna Szkoła Podstawowa Parkoszu,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Dobrkowie
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Jaworzu Górnym,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Strzegocicach
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Słotowej,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Zwierniku,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Łękach Górnych,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Łękach Dolnych,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Lipinach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Machowej
- Publiczne Gimnazjum w Pilźnie

Dla wszystkich jednostek oświatowych organem prowadzącym jest Samorząd Gminy Pilzno

3.4.2 Infrastruktura sportowa

Działalność sportowa prowadzona jest w klubach sportowych działających w Pilźnie i na terenie gminy przez następujące podmioty:

1. Ludowy Klub Sportowy „Rzemieślnik” (piłka nożna),
2. Ludowy Klub Sportowy w Łękach Górnych (piłka nożna),
3. Klub Sportowy Monis Bielowy Strzegocice (piłka nożna),
4. Gminny Klub Szachowy „Hetman” (szachy),
5. Towarzystwo Gimnastyczne Sokół w Pilźnie z sekcjami piłki siatkowej, tenisa ziemnego i stołowego.

Na terenie Gminy Pilzno znajduje się 5 hal sportowych w miejscowościach:

- o Pilzno (przy budynku Gimnazjum)
- o Machowa (przy Szkole Podstawowej w Machowej),
- o Dobrków (przy Szkole Podstawowej w Dobrkowie),
- o Łęki Dolne przy Szkole Podstawowej w Łękach Dolnych).
- o Pilzno (przy Liceum Ogólnokształcącym).

3.4.3 Infrastruktura kulturalna

Dom Kultury został utworzony na mocy uchwały Nr XXII/44/92 Rady Miejskiej w Pilźnie z dnia 30 listopada 1992r i jest samorządową instytucją kultury. Obejmuje swoją działalnością teren gminy Pilzno. Został wpisany do rejestru Instytucji Kultury Urzędu Miejskiego w Pilźnie pod numerem 1/92 z dnia 01.04.1992r. posiada osobowość prawną.

Siedzibą Domu Kultury w Pilźnie jest budynek znajdujący się przy ul Węgierskiej 30. Posiada filię w Zwierniku o nazwie Wiejski Dom Kultury oraz Muzeum Regionalne w Pilźnie.

Dom Kultury w Pilźnie jest instytucją spełniającą funkcję lokalną, a jej misją jest ochrona i kultywowanie wartości kulturowych środowiska poprzez twórczość ludową edukację kulturalną dzieci i młodzieży, wyzwalanie aktywności kulturalnej w środowisku, stwarzanie warunków

kulturalnego spędzania wolnego czasu. Adresatami są szkoły, przedszkola, organizacje społeczne, mieszkańcy miasta i gminy Pilzno. W celu wypracowania aktywnego uczestnictwa w kulturze całego społeczeństwa naszej gminy proponowane są różnorodne formy kół zainteresowań tj.: zajęcia taneczne, teatralne, plastyczne, ognisko muzyczne, rytmika dla dzieci przedszkolnych. W Domu Kultury odbywają się również kursy języków obcych oraz zajęcia aerobikowe.

Organizowane są różnego rodzaju konkursy przeglądy festiwale we wszystkich dziedzinach kultury.

Dom Kultury promuje oraz opiekuje się amatorskim ruchem artystycznym i twórczością ludową prowadzi działalność rekreacyjno-wypoczynkową oraz rozrywkową instrukcyjno-metodyczną obejmującą pomoc dla placówek kultury i oświatowych oraz koordynuje działalność na terenie gminy. Gromadzi i udostępnia informacje, dokumentację dotyczącą zjawisk kulturowych na terenie gminy oraz prowadzi działalność usługową dla społeczeństwa w oparciu o posiadaną bazę, kadre oraz działające zespoły artystyczne.

3.4.4 Zabytki i dobra kultury

Na terenie Gminy Pilzno zlokalizowane są następujące zabytki wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego:

Tab. Obiekty wpisane do rejestru zabytków z terenu Gminy Pilzno

Miejscowość	Obiekty wpisane do rejestru zabytków
Dobrków	- kościół parafialny pw. Narodzenia NMP, murowano –drewniany, 2 poł. XVI, XVII wiek (nr rej.: A-905 z 30.11.1979), - cmentarz kościelny (nr rej.: j.w.),
Lipiny	- zespół klasztorny karmelitów, 1886-89 rok (nr rej.: A-420 z 23.07.2010): <ul style="list-style-type: none"> o klasztor z kaplicą o grota MB z Lourdes o figura MB Niepokalanej o ogród dworski, pocz. XIX

Łęki Górne	<ul style="list-style-type: none"> -kościół parafialny pw. św. Bartłomieja, drewniany, k. XV, XVII wiek, (nr rej.: A-763 z 14.09.1936 i z 25.05.1954) - dzwonnica (nr rej.: j.w.), - cmentarz kościelny (nr rej.: j.w.), - zespół dworski, XVII, XIX wiek, (nr rej.: A-129 z 7.12.1977): <ul style="list-style-type: none"> o dwór (nr rej.: A-99 z 22.10.1933), o park z aleją dojazdową o kapliczka, przy drodze dojazdowej, XVIII wiek,
Machowa	<ul style="list-style-type: none"> - kościół par. pw. Świętej Trójcy, drewniany, 1779 rok, XX wiek, (nr rej.: A-100 z 5.01.1968),
Parkosz	<ul style="list-style-type: none"> - zespół dworski, 2 poł. XIX wieku, (nr rej.: A-211 z 7.01.1980): <ul style="list-style-type: none"> o dwór, o park,
Pilzno	<ul style="list-style-type: none"> - zespół zabytkowy miasta z zabudową, 1354-XIX wiek, (nr rej.: A-310 z 31.08.1969), - obwarowania ziemne, XVI wiek,(nr rej.: j.w.), - cmentarz rzymsko-katolicki, (nr rej.: j.w.), -kościół par. pw. św. Jana Chrzciciela, XIV-XIX wiek, (nr rej.: A-1117 z 7.08.1985), - zespół klasztorny karmelitów, ul. Karmelicka 3, (nr rej.: A-1116 z 7.08.1985 i z 16.01.1996): <ul style="list-style-type: none"> o -kościół pw. św. Katarzyny i Barbary, 1403, 1886 rok, o - klasztor, 1848 rok, - budynek Urzędu Miasta, Rynek 6, 1877,1980 rok, (nr rej.: A-607 z 28.06.2011), - dom, ul. Węgierska 5, drewniany., 2 poł. XVIII wiek, (nr rej.: A-158 a z 7.07.1978 (nie istnieje)), - dom, ul. Węgierska 13, mur.- drewn., 1778 rok, (nr rej.: A-1130 z 30.07.1969), - dom, ul. Węgierska 17, drewniany, 1822 rok, (nr rej.: A-1131 z 20.07.1978),
Strzegocice	<ul style="list-style-type: none"> - zespół dworski, 1 poł. XIX wieku (nr rej.: A-96 z 27.07.1976): <ul style="list-style-type: none"> o dwór, o <i>oficyna (nie istnieje)</i>, o gorzelnia, o park,
Zwiernik	<ul style="list-style-type: none"> -kościół par. pw. św. Marcina, drewn., 1664, 1891 rok, (nr rej.: A-1152 z 27.11.1979), - cmentarz kościelny, (nr rej. j.w.), - zespół dworski, poł. XIX wieku, (nr rej.: A-205 z 11.12.1979): <ul style="list-style-type: none"> o dwór, o park, o <i>spichlerz (nie istnieje)</i>, o stajnia.

źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu <http://wuozprzemysl.pl> (dostęp w dniu 07.06.2017 r.)

3.4.5 Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej

Na terenie Gminy Pilzno służba zdrowia funkcjonuje w formie Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej świadcząc usługi dla miejscowej ludności. Na terenie gminy Pilzno działa 5 ośrodków zdrowia w których zabezpieczone są potrzeby mieszkańców w zakresie podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej:

- 1) NZOZ Pilmedic w Pilźnie
- 2) NZOZ Sumed w Pilźnie
- 3) NZOZ Pilmedic w w Dobrkowie
- 4) NZOZ Pilmedic w Łękach Dolnych
- 5) NZOZ Pilmedic w Strzegocicach

Na terenie gminy, w miejscowości Parkosz zlokalizowany jest Dom Pomocy Społecznej. Placówka przeznaczona jest dla 100 osób, mężczyzn i kobiet, którzy z uwagi na wiek i stan zdrowia, wymagają zapewnienia usług bytowych i pielęgnacyjnych oraz całodobowej opieki. Opiekę nad tymi mieszkańcami sprawuje 70 pracowników.

Bezpośrednim organizatorem i wykonawcą pomocy społecznej na terenie miasta i gminy Pilzno jest jednostka organizacyjna gminy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pilźnie. Pomoc Ośrodka koncentruje się na pracy socjalnej wspartej pomocą finansową prowadzoną w oparciu o sporządzony bilans potrzeb. Do zadań Ośrodka należą między innymi: przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i okresowych, organizacja i świadczenie usług opiekuńczych oraz dożywianie dzieci w szkołach.

3.5 Potencjał rynku pracy

Potencjał społeczeństwa do aktywności zawodowej i gospodarczej określa się za pomocą struktury społeczeństwa pod względem wieku. Widoczna jest negatywna tendencja- spada liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, a wzrasta liczba osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spadła z 4021 osób w roku 2010 do 3754 osób w roku 2014. Spadek ilości osób w wieku przedprodukcyjnym wymaga wykonania działań w zakresie zapewnienia dopasowania jakości edukacji na wszystkich szczeblach edukacji. Liczba ludności w wieku produkcyjnym spadła o 290 osób na przestrzeni lat 2010- 2014.

Grupa mieszkańców w wieku produkcyjnym stanowi 62,5% ogółu ludności, w wieku przedprodukcyjnym 20,9%, a w wieku poprodukcyjnym 16,6%.

Tabela Struktura wieku mieszkańców gminy Pilzno w latach 2010-2014.

Rok	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym
2010	4021	10926	2749
2011	3956	11005	2806
2012	3916	11100	2867
2013	3867	11176	2926
2014	3754	11216	2988
2015	3702	11282	3042
2016	3646	11336	3090

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Bezrobocie

Bezrobocie to czynnik destrukcyjnie działający na wiele rodzin. Powoduje on degradację ekonomiczną jednostki, przyczyniający się do powstawania biedy.

Istotnym wskaźnikiem opisującym przestrzenne zróżnicowanie bezrobocia dla Polski i powiatów województwa podkarpackiego w stosunku do osób aktywnych zawodowo jest stopa bezrobocia. W końcu roku 2015 stopa bezrobocia dla województwa podkarpackiego wyniosła 12,7% i była wyższa od stopy bezrobocia dla Polski (9,6%) o 3,1 pkt. proc.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Dębicy stopa bezrobocia na terenie powiatu dębickiego w 2015 r. /stan na 31.XII./ wyniosła 11,10% i była niższa niż stopa bezrobocia dla województwa podkarpackiego /12,7%/, oraz wyższa niż w kraju (9,6%).

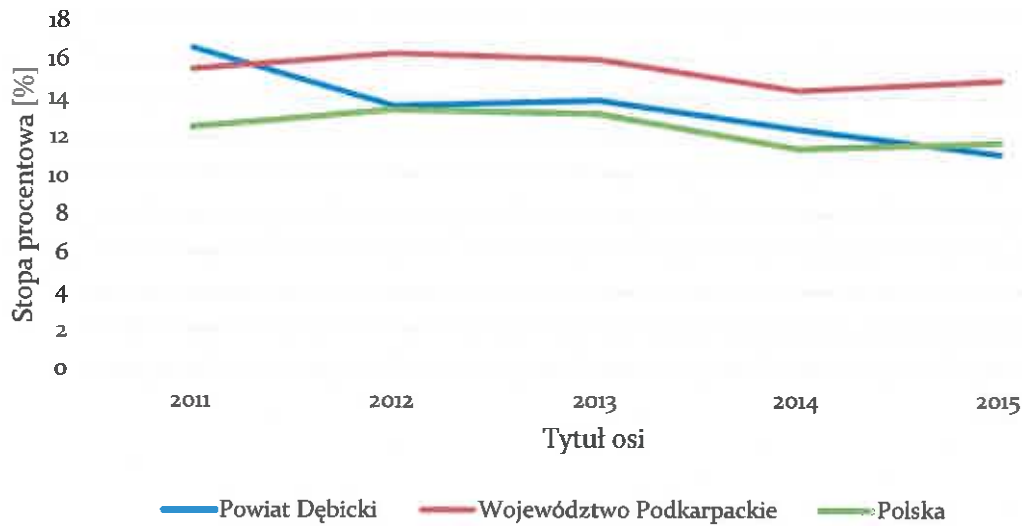
Z analizy danych Powiatowego Urzędu Pracy w Dębicy, stopa bezrobocia kształtowała się na przestrzeni lat 2011 – 2015 następująco:

Stopa bezrobocia w % na terenie Powiatu Dębickiego, lata 2011 – 2015

Rok	Powiat dębicki	Województwo Podkarpackie	Polska
2011	16,6	15,5	12,5
2012	13,6	16,3	13,4
2013	13,9	16,0	13,2
2014	12,4	14,4	11,4
2015	11,1	14,9	11,7

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dębicy

Stopa bezrobocia w % na terenie powiatu Dębickiego lata 2011-2015

Rysunek Stopa procentowa [%]

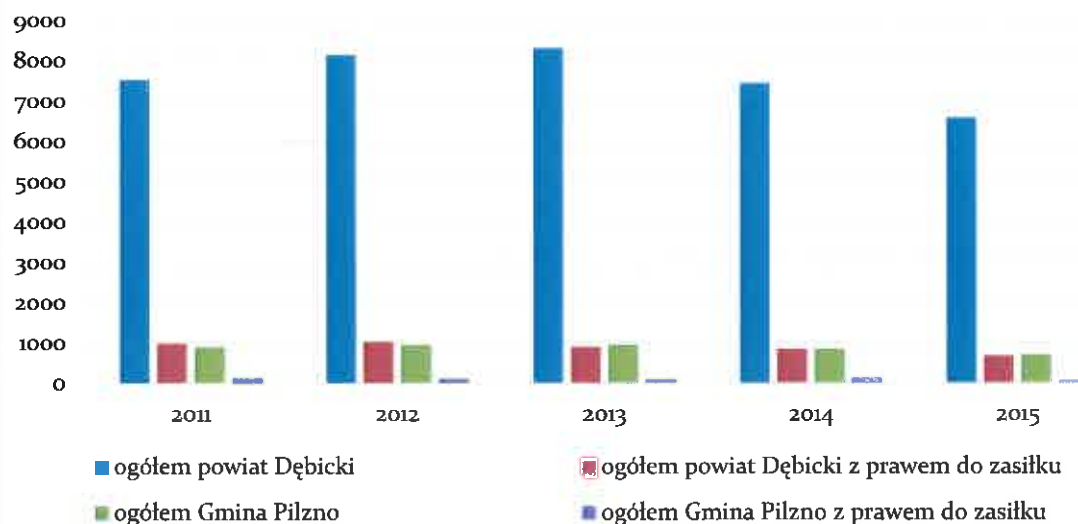
Stopa bezrobocia w powiecie dębickim na przestrzeni ostatnich kilku lat przedstawia tendencję spadkową. Możemy zaobserwować spadek stopy bezrobocia w miesiącach wiosennych i letnich, natomiast wzrost w miesiącach zimowych. Wiąże się to z większą możliwością zatrudnienia latem przy pracach sezonowych.

Struktura bezrobocia na terenie Gminy Pilzno

Stan na dzień	Powiat Dębicki				Gmina Pilzno			
	Ogółem	Kobiety	Ogółem z prawem do zasiłku	Kobiety z prawem do zasiłku	Ogółem	Kobiety	Ogółem z prawem do zasiłku	Kobiety z prawem do zasiłku
31.12.2011	7534	4429	990	533	898	512	122	68
31.12.2012	8147	4486	1042	516	950	524	110	53
31.12.2013	8312	4573	904	364	951	541	86	36
31.12.2014	7443	4152	849	442	854	479	115	57
31.12.2015	6587	3809	683	350	707	415	53	33

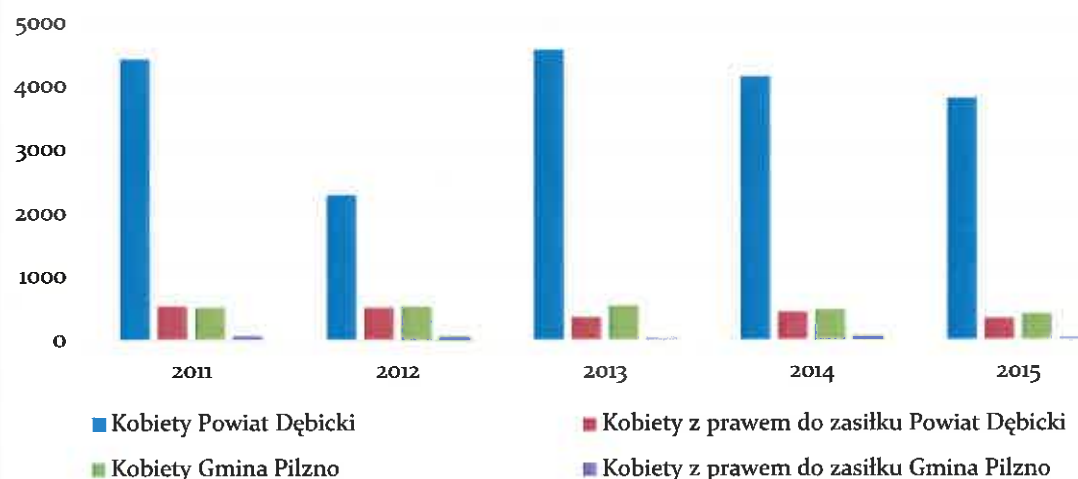
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dębicy

Struktura bezrobocia w Gminie Pilzno i powiecie Dębickim w latach 2011 - 2015

Analizując poziom bezrobocia w Gminie Pilzno zauważa się jego systematyczny spadek na co wpływało między innymi ożywienie gospodarcze, zwiększający się poziom wykształcenia oraz podnoszenie kwalifikacji przez mieszkańców gminy. Na obniżenie poziomu bezrobocia wpływa również zwiększająca się liczba nowych etatów, które generuje sektor prywatny.

Udział kobiet wśród osób bezrobotnych w Gminie Pilzno w latach 2011 - 2015

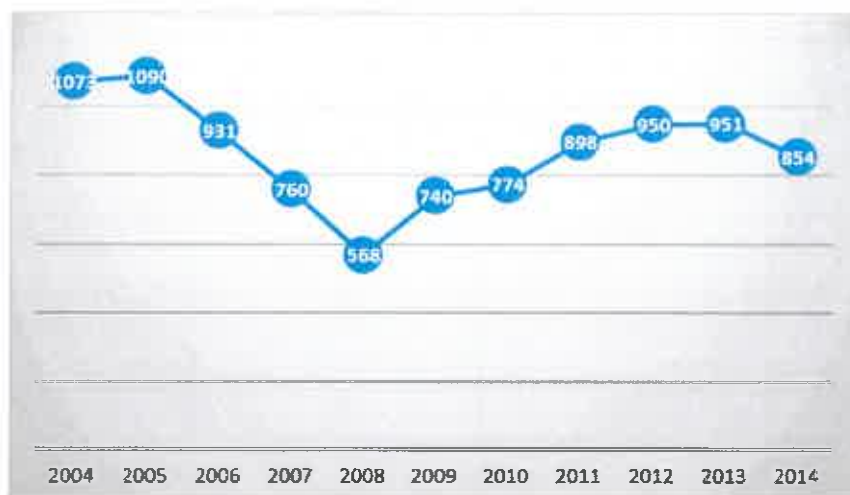

Kobiety stanowią grupę społeczną szczególnie zagrożoną bezrobociem. Przyczyną tego zjawiska może być zmniejszająca się liczba zawodów wykonywanych przez kobiety jak również postrzeganie ich przez pracodawców jako mało dyspozycyjne.

Wyszczególnienie	2011		2012		2013		2014		2015	
	Liczba bezrobotnych Gmina Pilzno	Ogółem liczba bezrobotnych w powiecie dębickim	Liczba bezrobotnych Gmina Pilzno	Ogółem liczba bezrobotnych w powiecie dębickim	Liczba bezrobotnych Gmina Pilzno	Ogółem liczba bezrobotnych w powiecie dębickim	Liczba bezrobotnych Gmina Pilzno	Ogółem liczba bezrobotnych w powiecie dębickim	Liczba bezrobotnych Gmina Pilzno	Ogółem liczba bezrobotnych w powiecie dębickim
Bezrobotni według wieku										
18 – 24 lat	329		339		316		248		196	
25 – 34 lat	257		286		287		247		218	
35 – 44 lat	172		154		162		167		131	
45 – 54 lat	99		122		134		128		102	
55 – 59 lat	32		40		41		48		45	
60 – 64 lat	9		9		11		16		15	
Bezrobotni według poziomu wykształcenia										
Wyższe	109		105		114		91		82	
Policealne i średnie zawodowe	225		232		235		211		170	
Średnie ogólnokształcące	120		115		111		102		101	
Zasadnicze zawodowe	293		332		330		299		236	
Gimnazjalne i poniżej	151		166		161		151		118	

Wyszczególnienie	2011		2012		2013		2014		2015	
	Liczba bezrobotnych Gmina Pilzno	Ogółem liczba bezrobotnych w powiecie dębickim	Liczba bezrobotnych Gmina Pilzno	Ogółem liczba bezrobotnych w powiecie dębickim	Liczba bezrobotnych Gmina Pilzno	Ogółem liczba bezrobotnych w powiecie dębickim	Liczba bezrobotnych Gmina Pilzno	Ogółem liczba bezrobotnych w powiecie dębickim	Liczba bezrobotnych Gmina Pilzno	Ogółem liczba bezrobotnych w powiecie dębickim
Do 1 miesiąca	125		79		80		69		61	
1-3 miesięcy	180		170		164		149		133	
3-6 miesięcy	151		187		166		146		116	
6-12 miesięcy	172		170		157		128		93	
12-24 miesięcy	165		198		182		145		106	
Powyżej 24 miesięcy	105		146		202		217		198	
Bezrobotni według czasu oczekiwania na pracę										
Bezrobotni według stażu pracy										
Do 1 roku	154		164		176		166		131	
1 – 5 lat	214		246		234		211		181	
5 – 10 lat	121		130		130		119		109	
10 – 20 lat	117		103		121		117		87	
30 – 30 lat	51		61		50		48		36	
30 lat i więcej	15		17		16		28		18	
Bez stażu	226		229		224		165		145	

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dębicy

Rysunek Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Pilzno w latach 2004-2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (ww.stat.gov.pl)

Analizując powyższy wykres liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Pilzno w 2014 roku jest niższa niż w 2013 roku. Liczba osób bezrobotnych na przełomie lat 2004-2014 nie charakteryzowała się systematycznym przebiegiem. Od roku 2005 do 2008 bezrobocie zmalało, lecz w następnych latach, aż do 2013 roku, z roku na rok liczba osób bezrobotnych wzrastała.

Tabela. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych w gminie Pilzno w latach 2008-2014.

Jednostka terytorialna	Lata						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gmina Pilzno	1385	1273	1153	1090	992	892	823

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (ww.stat.gov.pl)

Według danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny stopa bezrobocia w województwie podkarpackim w roku 2016 kształtowała się na poziomie 13,2 %, zaś w powiecie dębickim 11,1 %, a w gminie Pilzno 5,3 %.

Tabela Ilość osób w wieku produkcyjnym, bezrobotnych oraz stopa bezrobocia w latach 2010-2014.

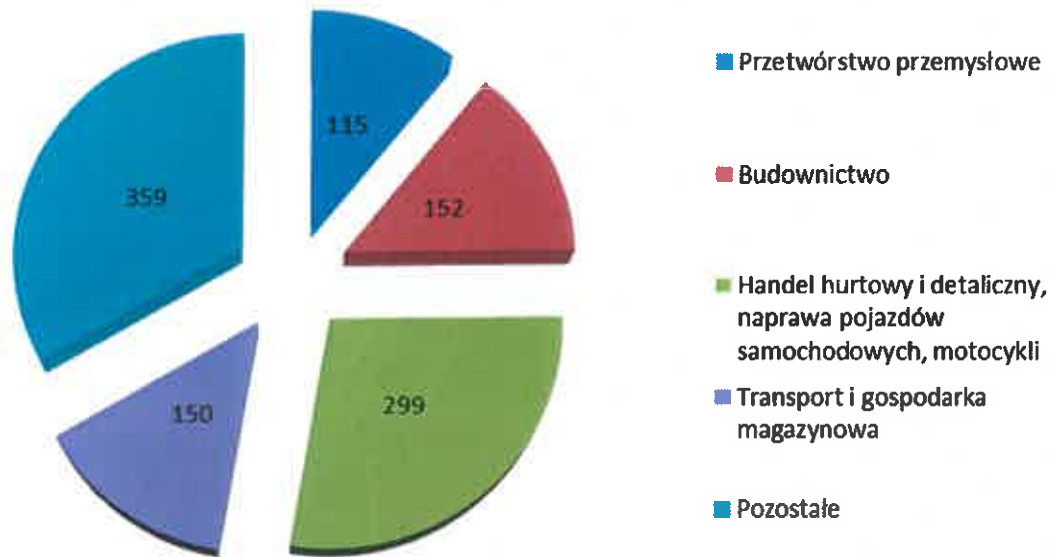
Rok	Ilość osób w wieku produkcyjnym	Ilość osób bezrobotnych	Stopa bezrobocia w %
2010	10926	774	7,08
2011	11005	898	8,16
2012	11100	950	8,56
2013	11176	951	8,51
2014	11216	854	7,61
2015	11 282	707	6,30
2016	11 336	600	5,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.6 Potencjał gospodarczy

Według danych z GUS za I kwartał 2017 r. liczba podmiotów gospodarczych według działów PKD 2007 oraz sektorów własnościowych w Gminie Pilzno wynosi 1 075, przy czym w sektorze publicznym działa 45 podmiotów, a w prywatnym 1 028. Większość z nich jest reprezentowana przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (864 podmioty gospodarcze) oraz spółki cywilne (48 podmiotów) i spółki handlowe (50 podmiotów). Na terenie Gminy działa 41 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz 4 spółdzielnie. Najwięcej podmiotów działa w handlu hurtowym i detalicznym i naprawie pojazdów samochodowych, włączając motocykle, a także w budownictwie, transporcie i gospodarce magazynowej oraz w przetwórstwie przemysłowym (wykres poniżej).

Podmioty wg sekcji i działów PKD 2007

Wykres. Struktura podmiotów gospodarczych na terenie Gminy wg PKD 2007

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS za I kwartał 2017r.

Główne podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy Pilzno:

- „OMEGA” – Pilzno,
- PPM „TAURUS” – Pilzno,
- „MET-CHEM” – Pilzno,
- „AKPIL” – Pilzno,
- Zakład Produkcyjno- Handlowo -Usługowy „LIMBA” – Pilzno,
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno- Handlowo- Usługowe „Drew-Met” – Pilzno,
- PIL-BUD Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe – Pilzno,
- Pracownia Artystyczna Lalki „KASIA” – Pilzno,
- „SPINMET” Zakład Produkcyjno- Handlowy – Pilzno,
- Pracownia Cukiernicza „MARTA” – Pilzno,
- Serwis Pomp i Wtryskiwaczy Spółka Cywilna Krzysztof Bugaj i Mariusz Bugaj,
- Firma Produkcyjna „DREWPOL” – Pilzno,
- Stacja Paliw GROSAR – Pilzno,

- Firma Transportowa „MONIS” – Bielowy,
- „AUTO – MARKET” – Łęki Dolne,
- PILGRÓD – Słotowa,
- ROMCAR Żołędź i wspólnicy sp. Jawna – Machowa,
- Stacja Paliw – Łęki Górne,
- Przedsiębiorstwo Usługowo Handlowe TiS – Pilzno,
- Produkcja-Handel-Usługi Władysław Węgiel – Podlesie,
- Podkarpacki Park Logistyczny OMEGA Pilzno – Mokrzec,
- FHUT „Jarosz” Restauracja Zajazd Parkosz Adam i Piotr Jarosz – Parkosz,
- Sprzedaż Artykułów Rolno-Przemysłowych Piotr Szwalec,
- „I masz” Piotr i Marek Szwalec s.c. – Pilzno,
- MITRANS Firma Handlowo-Usługowo-Transportowa Michał Jarosz –Strzegocice,
- AGROFOR s.c. – Pilzno,
- Firma Produkcyjno- Handlowa Janusz Słota „Biała Przystań” - Łęki Dolne.

4. Analiza SWOT Gminy Pilzno

Analiza SWOT jest to jedna z najpopularniejszych i najskuteczniejszych metod analitycznych wykorzystywanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego. To narzędzie planowania strategicznego służące uporządkowaniu zgromadzonej wiedzy. Jej nazwa pochodzi od akronimów angielskich słów *Strengths* (mocne strony), *Weaknesses* (słabe strony), *Opportunities* (szanse) i *Threats* (zagrożenia). Polega ona na zidentyfikowaniu wymienionych wyżej czterech grup czynników, dzięki czemu można je odpowiednio wykorzystać w procesie zaplanowanego rozwoju lub zniwelować skutki ich negatywnego wpływu. Dzięki tej metodzie można również pogrupować czynniki na pozytywne (mocne strony i szanse) oraz negatywne (słabe strony i zagrożenia). Często dzieli się je również na czynniki wewnętrzne (opisujące mocne i słabe strony danej jednostki) oraz czynniki zewnętrzne (czyli szanse i zagrożenia wynikające z jej mikro- i makrootoczenia).

Czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) są zależne m.in. od władz lokalnych i lokalnej społeczności, natomiast czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia) należące do otoczenia bliższego i dalszego są niezależne od władz danej jednostki, a także jej mieszkańców.

Analiza SWOT została przeprowadzona dla Gminy Pilzno jako część Strategii Rozwoju Gminy Pilzno na lata 2016-2027. Obejmuje główne elementy mające wpływ na rozwój regionu. Analizy dokonano w oparciu o dostępne dane uzyskane podczas prac nad Strategią, w tym dane GUS, informacje zebrane podczas przeprowadzonych badań ankietowych, a także na podstawie obserwacji własnych.

Analiza SWOT Gminy Pilzno

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>Gmina jako miejsce do życia</p> <ul style="list-style-type: none"> - dodatni wskaźnik przyrostu naturalnego, duża liczba mieszkańców, - liczba uczniów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyższa niż średnia w Polsce, województwie i powiecie, - dogodnie skomunikowanie z obszarami potencjalnych pracodawców i rynku zbytu – autostrada A4 i droga krajową E4, 75, - wysoki poziom aktywności społecznej, liczne organizacje pozarządowe. - rozwinięta baza dydaktyczna (szkoły podstawowe, liceum ogólnokształcące, szkoła zawodowa) 	<p>Gmina jako miejsce do życia</p> <ul style="list-style-type: none"> - niski poziom skanalizowania, - niewystarczająco dobry stan nawierzchni dróg lokalnych, - brak wystarczającej liczby miejsc w przedszkolach (w Pilźnie) – niższy od średniej w Polsce, województwie i powiecie odsetek dzieci w wieku 3–5 lat objętych opieką przedszkolną, - brak dostępu do opieki żłobkowej, - słabe wsparcie organizacji pozarządowych. Niewielu młodych i aktywnych liderów społecznych, - niewystarczający dostęp do opieki społecznej w postaci Domów Pomocy Społecznej i dziennych domów opieki, - niewystarczająca liczba miejsc rekreacyjnych dla rodzin z dziećmi, - wysoki wskaźnik osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, - słabo rozwinięta infrastruktura kulturalna.
<p>Potencjał turystyczny</p> <ul style="list-style-type: none"> - atrakcyjność turystyczna i rekreacyjna (Muzeum Lalek, Muzeum Regionalne, zabytki, zalew w Strzegomicach), - brak uciążliwego przemysłu obciążającego środowisko, - wielowiekowe dziedzictwo kulturowe. 	<p>Potencjał turystyczny</p> <ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca infrastruktura turystyczna, - brak agroturystyki, - niewykorzystany potencjał zalewu w Strzegomicach.
<p>Potencjał gospodarczy</p> <ul style="list-style-type: none"> - działalność dużych zakładów o zróżnicowanym profilu na terenie gminy rozpoznawalnych w skali kraju, - rosnąca liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. Mieszkańców, - rosnący udział podatku dochodowego od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w wielkości podatków ogółem, 	<p>Potencjał gospodarczy</p> <ul style="list-style-type: none"> - słaba opłacalność i rozdrobnienie istniejących gospodarstw rolnych, - ciągłe zmniejszanie się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym na rzecz osób w wieku poprodukcyjnym, - duże bezrobocie ukryte na wsi.

<ul style="list-style-type: none"> - wyższy od średniej w województwie i powiecie udział podatku dochodowego od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w wielkości podatków ogółem. 	
<p>Zarządzanie gminą</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosunkowo niski udział kosztów administracji w łącznych wydatkach budżetu gminy, - rosnąca wielkość wydatków majątkowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca. 	<p>Zarządzanie gminą</p> <ul style="list-style-type: none"> = niskie dochody budżetu gminy na jednego mieszkańca, - spadający i niższy od średniej w Polsce, województwie i powiecie udział procentowy dochodów własnych gminy w dochodach ogółem, - niewystarczające wykorzystanie technik informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w administracji publicznej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>Gmina jako miejsce do życia Możliwość pozyskania środków z funduszy europejskich oraz ze środków krajowych.</p>	<p>Gmina jako miejsce do życia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Depopulacja mieszkańców regionu. 2. Pogorszenie koniunktury w kraju. 3. Ucieczka młodych, wykształconych ludzi do większych ośrodków w kraju i za granicę. 4. Brak środków na rozwój infrastruktury. 5. Wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej
<p>Potencjał turystyczny Zagospodarowanie zalewu w Strzegomicach</p>	<p>Potencjał turystyczny</p>
<p>Potencjał gospodarczy Spadek bezrobocia. Zwiększenie wsparcia ze strony państwa w zakresie zatrudniania nowych pracowników. Zawiązanie trójsektorowych partnerstw na rzecz rozwoju regionu. Promocja terenów potencjalnie atrakcyjnych dla inwestorów. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.</p>	<p>Potencjał gospodarczy Wysokie koszty dla prowadzących i rozpoczynających działalność. Niedobór środków finansowych na inwestycje. Niechęć części mieszkańców dla lokowania inwestycji gospodarczych w pobliżu terenów mieszkaniowych.</p>
<p>Zarządzanie gminą Efektywne wykorzystanie funduszy unijnych. Rozwój nowoczesnych dróg komunikacji i promocji. Wzrost społecznej świadomości ekologicznej.</p>	<p>Zarządzenie gminą Problem połączenia ochrony przyrody z zapotrzebowaniem na tereny budowlane i rekreacyjne. Zagrożenie braku ciągłości w realizowaniu planowanych długofalowych działań. Wzrost atrakcyjności i konkurencyjności obszarów gospodarczych innych gmin.</p>

5. Wizja rozwoju

5.1 Wyzwania rozwojowe

W oparciu o wnioski z diagnozy społeczno – gospodarczej, oraz w wyniku dyskusji nad zasobami oraz otoczeniem Gminy Pilzno, można sformułować kilka wyzwań społeczno – gospodarczych stojących przed wspólnotą samorządową. Na pierwszy plan wyłaniają się potrzeby w zakresie ciągłego dynamizowania rozwoju gospodarczego i wykorzystania atutów Gminy (potencjał gospodarczy, turystyczny, atrakcyjność inwestycyjna itp.). Jednym z istotnych wyzwań Gminy Pilzno jest wykorzystanie jej potencjału turystycznego. Realizacja tego wyzwania powinna opierać się m.in. o kreowanie i rozpropagowanie własnej oryginalnej oferty rekreacyjno – turystycznej poprzez zagospodarowanie Zalewu w Strzegonicach, promocję i organizację atrakcji, wydarzeń kulturalnych, zabytków, Muzeum Regionalnego). Do pozostałych wyzwań o charakterze strategicznym zaliczyć należy aktywizację społeczności lokalnej oraz rozwój usług publicznych, które w dłuższej perspektywie powinny przyczynić się do przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom demograficznym (ujemne saldo migracji, starzenie się społeczeństwa).

Wyzwania niniejsze zostały szerzej opisane poniżej. Na ich kanwie zidentyfikowano strategiczne obszary rozwoju.

Wyzwania rozwojowe Gminy Pilzno do 2027 r.:

1) **Wzmacnianie pozycji gospodarczej Gminy Pilzno**

Wzmocnienie pozycji gospodarczej Gminy Pilzno może w przyszłości zagwarantować skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych oraz zapewnić stabilizację dla finansów publicznych JST. Wzmacnianie pozycji gospodarczej Gminy Pilzno jest uwarunkowane inwestycjami gminnymi i prywatnymi (nowe tereny inwestycyjne, nowe inwestycje gospodarcze) oraz zewnętrznymi (m.in. modernizacja dróg krajowych i wojewódzkich, poprawiających poziom skomunikowania Gminy, budową obwodnic). Dotychczas trwa orientacja gospodarki Gminy Pilzno opierała się na kilku dużych przedsiębiorstwach i wielu drobnych firm. Kontekst globalnych realiów ekonomicznych wydaje się narzucać w pierwszej kolejności ukierunkowanie zmian na poszukiwanie

luk rynkowych o charakterze lokalnym i regionalnym. Szansę można upatrywać w zagospodarowaniu potencjalnych terenów inwestycyjnych. Wykorzystując położenie oraz relatywnie niskie ceny nieruchomości i gruntów, można budować atrakcyjną ofertę inwestycyjną (w nowych gminnych i prywatnych strefach aktywności gospodarczej).

2) Poprawa dostępności komunikacyjnej

Mimo niedalekiego położenia wobec Rzeszowa oraz dalszego Krakowa oraz ważnych szlaków transportowych Pilzno boryka się z istotnymi problemami komunikacyjnymi, Należy do nich m.in. duże natężenie ruchu i niewystarczająca przepustowość DK 73 (Pilzno – Jasło), DK 94 (Pilzno – Rzeszów), która jest alternatywą wobec jeszcze bezpłatnej autostrady A4 w kierunku Rzeszowa, a jednocześnie główną drogą dojazdową z terenu gminy do Rzeszowa. Duży ruch tranzytowy oraz szybko rosnący ruch lokalny (związany ze zwiększeniem liczby samochodów, dużym przyrostem nowych mieszkańców gminy Pilzno i gmin sąsiednich) powoduje znaczne wydłużenie czasu dojazdu do Jasła, Dębicy, a po wprowadzeniu odpłatności za przejazd autostradą A4, również i w głównej mierze do Rzeszowa. Duży ruch zwiększa niebezpieczeństwo występowania zdarzeń drogowych i obniża istotnie komfort zamieszkiwania. Niezbędne wydają się inwestycje we wschodnią obwodnicę Pilzno oraz zwiększenie przepustowości na innych drogach, zwłaszcza DK 73 w kierunku Jasła. W tym zakresie niezbędna jest współpraca gminy z instytucjami państwowymi, w gestiach których leżą niniejsze zadania inwestycyjne.

3) Kreowanie turystyczno-rekreacyjnego wizerunku Gminy Pilzno

Kreowanie będzie się odbywać przede wszystkim poprzez wzrost infrastruktury rekreacyjno – turystycznej oraz oryginalne przedsięwzięcia kulturalne. Oryginalność walorów Gminy Pilzno (Muzea, Zabytki, walory krajobrazowe, zalew w Strzegonicach, warunki do rekreacji i turystyki aktywnej itp.) nie gwarantują samoistnego rozwoju turystyki i rekreacji. W celu zwiększenia szans na rozwój turystyki konieczne wydaje się podjęcie starań w celu zagospodarowania Zalewu w Strzegonicach, a także podjęcie działań promocyjnych popularyzujących Gminę

Pilzno jako posiadającą atrakcyjną ofertę rekreacyjno – kulturową i weekendową. Potrzebny jest nowy wizerunek splatający zasoby historyczne z walorami turystycznymi i przyrodniczymi.

4) Inicjowanie aktywności mieszkańców

W celu prawidłowego rozwoju gminy Pilzno konieczne wydaje się angażowanie mieszkańców w miejscowe inicjatywy, poszukiwanie miejsca realizacji własnych aspiracji i działalności na terenie Gminy Pilzno, zaangażowanie się w działalność organizacji społecznych. Problem bierności niektórych środowisk lokalnych jest konsekwencją zaistnienia wielu różnych czynników, z których warunki ekonomiczne są najłatwiej dostrzegalne, ale niekiedy najtrudniejsze do pokonania. Skala zaniedbań społecznych, dziedziczenia ubóstwa, czy wykluczenia obserwowane są w wielu miejscach całego województwa i nie są cechą charakterystyczną tylko dla Gminy Pilzno. Jednak stanowią duże zagrożenie dla realizacji wyzwań gospodarczych i wizerunkowych, w związku z czym powinny stanowić istotną część strategii. Przeciwdziałanie tym niekorzystnym tendencjom społecznym powinno być realizowane m.in. przez utrzymanie wysokiej jakości kształcenia od pierwszych jego etapów, angażowanie mieszkańców do świadomego udziału w kulturze oraz inicjatywach lokalnych, kreowanie wartości przedsiębiorczych i społecznych. Przyczyni się to w przyszłości do zapewnienia odpowiedniej zaradności i operatywności mieszkańców (aktywne poszukiwanie pracy, odpowiedzialności za dobro wspólne, przedsiębiorczości i aktywności społecznej w organizacjach pozarządowych). W warunkach Gminy Pilzno, ważne jest aby wspierać także wszelkie inicjatywy pobudzające aktywność społeczną i integrujące mieszkańców.

5.2 Wizja i misja Gminy

Wizja i misja gminy są podstawą określenia konkretnych celów i kierunków działań. Wizja jest wyrazem aspiracji społeczeństwa i władz gminy oraz ich wyobrażeń dotyczących przyszłości. Jest to opis gminy w dalekiej przyszłości przy założeniu wystąpienia korzystnych uwarunkowań. Wizja ma za to zadanie inspirować oraz motywować do działania i podejmowania kolejnych wyzwań.

Wizja gminy Pilzno

Gmina atrakcyjna dla mieszkańców, turystów i inwestorów, która jest miejscem, w którym mieszkańcy chcą pracować, a w wolnym czasie aktywnie wypoczywać.

Osiągnięciu przedstawionego w wizji pożądanego stanu docelowego ma służyć misja, czyli kierunek i sposób działania na najbliższe lata. W misji ujęte są wartości ważne dla gminy, które mają za zadanie ujednoczyć sposoby działania władz samorządowych w sprawach istotnych dla społeczności lokalnej.

Misja gminy Pilzno

Dążenie do kompleksowego rozwoju gminy Pilzno, umożliwiającego przekształcenie gminy w wyróżniające się w powiecie miejsce zamieszkania, pracy i wypoczynku poprzez doskonalenie infrastruktury oraz wzbogacanie oferty i jakości usług publicznych.

Analiza celów

Przedstawione w powyższej diagnozie i podsumowane w analizie SWOT problemy i wyzwania stojące przed społecznością gminy pozwoliły wskazać najważniejsze cele rozwojowe.

Zarówno cele strategiczne, jak i operacyjne zostały wyznaczone zgodnie z metodyką SMART dotyczącą odpowiedniego ich formułowania. Nazwa SMART jest akronimem z języka angielskiego – każda litera oznacza jedną z pięciu cech poprawnie sformułowanych celów, które powinny być:

- **Specific** – konkretne, proste,
- **Measurable** – mierzalne, posiadające wskaźnik umożliwiający ocenę stopnia realizacji,
- **Acceptable** – akceptowalne, osoby mające cel realizować muszą go rozumieć i go akceptować (inne popularne rozwinięcia litery A to: **Achievable** – osiągalne lub **Ambitious** – ambitne),
- **Realistic** – realistyczne i możliwe do wykonania przy posiadanych zasobach,
- **Time-bounded** – określone w czasie, posiadające termin wykonania.

6. Cele strategiczne i operacyjne

Głównym zadaniem jakie stoi przed władzami samorządowymi jest ukształtowanie takiego wizerunku gminy, który będzie atrakcyjny dla prowadzenia działalności gospodarczej, trwałego wzrostu gospodarczego, atrakcyjnego miejsca do zamieszkania, spędzania czasu wolnego oraz wzrostu aktywności społecznej wśród mieszkańców. Wpływie to na większą integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania i budowę społeczeństwa obywatelskiego. Wyznaczenie priorytetów pozwoli lokalnym władzom, a także innym instytucjom odpowiedzialnym za rozwój gminy, odpowiednio skoordynować zaplanowane do realizacji zadania. W realizacji różnego rodzaju projektów ma pomóc opracowana Strategia Rozwoju.

W Strategii wskazane zostały obszar infrastruktury gospodarczej oraz obszar infrastruktury społecznej dla których wyznaczono dwa cele strategiczne:

Infrastruktura gospodarcza – cel strategiczny: Tworzenie nowoczesnej infrastruktury gospodarczej gminy zapewniającej trwały rozwój społeczno-gospodarczy.

Infrastruktura społeczna gminy – cel strategiczny: Dążenie do najpełniejszego zaspokajania społecznych, gospodarczych i kulturalnych potrzeb mieszkańców gminy.

W ramach każdego celu strategicznego określono cele operacyjne które przedstawiono poniżej:

Cel strategiczny Infrastruktura gospodarcza – cel strategiczny: Tworzenie nowoczesnej infrastruktury gospodarczej gminy zapewniającej trwały rozwój społeczno-gospodarczy.

- I. Cel operacyjny I – Rozwój infrastruktury wodociągowej, kanalizacji i oczyszczanie ścieków.
- II. Cel operacyjny II – Poprawa stanu dróg na terenie gminy.
- III. Cel operacyjny III – Utrzymanie porządku i czystości w gminie.
- IV. Cel operacyjny IV – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego i pozostałe działania ekologiczne.
- V. Cel operacyjny V – Tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju przedsiębiorczości.

**Cel strategiczny Infrastruktura społeczna gminy – cel strategiczny:
Dążenie do najpełniejszego zaspokajania społecznych, gospodarczych i kulturalnych potrzeb mieszkańców gminy.**

- I. Cel operacyjny I – Poprawa jakości usług edukacyjnych.
- II. Cel operacyjny II – Rozwój kultury fizycznej, rozwój terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych.
- III. Cel operacyjny III – Zapewnienie wysokiego poziomu porządku publicznego i bezpieczeństwa mieszkańców oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej.
- IV. Wspieranie samorządności na terenie gminy oraz wdrażanie projektów integracji mieszkańców i pobudzanie ich aktywności.
- V. Cel operacyjny IV – Rozwój życia kulturalnego.
- VI. Cel operacyjny V – Efektywna pomoc społeczna i ochrona zdrowia.

Dla każdego celu operacyjnego zdefiniowano zadania istotne z punktu widzenia nakreślonych celów strategicznych gminy. Wykaz zadań dla poszczególnych celów operacyjnych przedstawiono poniżej

Cel strategiczny Infrastruktura gospodarcza

Cel operacyjny I – Rozwój infrastruktury wodociągowej, kanalizacji i oczyszczanie ścieków.

- Zadanie 1 Budowa, modernizacja sieci wodociągowej na terenie gminy, modernizacja Stacji Uzdatniania Wody.
- Zadanie 2 Modernizacja oczyszczalni ścieków.
- Zadanie 3 Budowa, modernizacja kanalizacji sanitarnej i deszczowej na terenie gminy.
- Zadanie 4 Budowa systemu wspierania inicjatyw mieszkańców budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieskanalizowanych.

Cel strategiczny Infrastruktura gospodarcza

Cel operacyjny II – Poprawa stanu dróg na terenie gminy.

- Zadanie 1 Modernizacja infrastruktury drogowej.
- Zadanie 2 Budowa chodników.
- Zadanie 3 Rozbudowa oświetlenia w miejscach publicznych na terenie gminy.

Cel strategiczny Infrastruktura gospodarcza

Cel operacyjny III – Utrzymanie porządku i czystości w gminie.

- Zadanie 1 Objęcie wszystkich mieszkańców gminy zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych.
- Zadanie 2 Rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów.
- Zadanie 3 Organizowanie zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego na terenie gminy.
- Zadanie 4 Działanie edukacyjne i wdrożenie systemu zachęt do selektywnego gromadzenia odpadów.
- Zadanie 5 Likwidacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy.
- Zadanie 6 Utrzymanie wsparcia dla mieszkańców w zakresie usuwania wyrobów azbestowych.
- Zadanie 7 Rekultywacja składowiska odpadów.

Cel strategiczny Infrastruktura gospodarcza

Cel operacyjny IV – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego i pozostałe działania ekologiczne.

- Zadanie 1 Wprowadzeni programu ograniczenia niskiej emisji.
- Zadanie 2 Wspieranie przedsięwzięć energooszczędnych i zmniejszających niską emisję.
- Zadanie 3 Promowanie i wsparcie odnawialnych źródeł energii.
- Zadanie 4 Działanie edukacyjne w zakresie ekologii.

Cel strategiczny Infrastruktura gospodarcza

Cel operacyjny V – Tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju przedsiębiorczości.

- Zadanie 1 Doskonalenie polityki przestrzennej gminy – studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania.
- Zadanie 2 Usytuowanie w polityce przestrzennej gminy terenów inwestycyjnych.
- Zadanie 3 Promocja gminy, wprowadzeni systemu zachęt dla rozwoju przedsiębiorczości.

Cel strategiczny Infrastruktura społeczna

Cel operacyjny I – Poprawa jakości usług edukacyjnych

- Zadanie 1 Budowa, modernizacja i remonty placówek oświatowych.
- Zadanie 2 Tworzenie nowoczesnej oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży.
- Zadanie 3 Wprowadzenie rozwiązań mających na celu poprawę zarządzania placówkami oświatowymi na terenie gminy.
- Zadanie 4 Stworzenie warunków do uruchomienia żłobka na terenie gminy.
- Zadanie 5 Wdrażanie projektów współpracy z placówkami oświatowymi i innymi podmiotami krajowymi i zagranicznymi.
- Zadanie 6 Organizacja kursów i szkoleń dla dorosłych.

Cel strategiczny Infrastruktura społeczna

Cel operacyjny II – Rozwój kultury fizycznej, rozwój terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych

- Zadanie 1 Poprawa stanu obiektów sportowych na terenie gminy, budowa obiektów sportowych.
- Zadanie 2 Tworzenie centrów rekreacyjnych.
- Zadanie 3 Wspieranie klubów sportowych i innych podmiotów działających na terenie gminy w zakresie rozwoju kultury fizycznej.
- Zadanie 4 Rozbudowa ścieżek rowerowych, budowa ścieżek dla turystyki pieszej.
- Zadanie 5. Zagospodarowanie zalewu Strzegocice.

Cel strategiczny Infrastruktura społeczna

Cel operacyjny III – Zapewnienie wysokiego poziomu porządku publicznego i bezpieczeństwa mieszkańców oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej

- Zadanie 1 Wsparcie dla Ochotniczych Straży Pożarnych oraz wsparcie dla działalności Policji
- Zadanie 2 Dopuszczenie jednostek Ochotniczych straży pożarnych w niezbędny sprzęt.
- Zadanie 3 Organizacja szkoleń i kursów z zakresu bezpieczeństwa obywateli.
- Zadanie 4 Współpraca z podmiotami działającymi w obszarze bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

Cel strategiczny Infrastruktura społeczna

Cel operacyjny III – Wspieranie samorządności na terenie gminy oraz wdrażanie projektów integracji mieszkańców i pobudzanie ich aktywności.

- Zadanie 1 Utrzymanie infrastruktury sołectkiej aktywizującej mieszkańców.
- Zadanie 2 Organizowanie imprez integrujących mieszkańców.
- Zadanie 3 Rozwój samorządności i społeczeństwa obywatelskiego poprzez współpracę samorządów i organizacji pozarządowych w kraju i zagranicą.

Cel strategiczny Infrastruktura społeczna

Cel operacyjny III – Rozwój życia kulturalnego.

- Zadanie 1 Modernizacja i wyposażenie placówek kultury oraz tworzenie nowoczesnej oferty kulturalnej dla mieszkańców.
- Zadanie 2 Organizowanie pobudzanie i wspieranie przedsięwzięć kulturalnych na terenie gminy.
- Zadanie 3 Organizowanie spotkań, konkursów, przeglądów, koncertów.
- Zadanie 4 Współpraca z samorządami i innymi podmiotami krajowymi i zagranicznymi w zakresie rozwoju życia kulturalnego.

Cel strategiczny Infrastruktura społeczna

Cel operacyjny III – Efektywna pomoc społeczna i ochrona zdrowia.

- Zadanie 1 Inicjowanie i wspieranie projektów służących poprawie ochrony zdrowia.
- Zadanie 2 Rozwój systemu pomocy społecznej zgodnie z „Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011-2020”.
- Zadanie 3 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
- Zadanie 4 Organizowanie i wspieranie szkoleń dla osób pozostających bez pracy.
- Zadanie 5 Modernizacja i budowa lokali socjalnych.

7 Zgodność ze strategicznymi dokumentami

Strategia Rozwoju Gminy Pilzno na lata 2017-2027 jest wyrazem dążenia lokalnej społeczności gminy nie tylko do osiągnięcia założonej wizji rozwoju i celów strategicznych lecz również celów rozwoju zapisanych w dokumentach strategicznych na szczeblu krajowym i regionalnym. Strategia Rozwoju Gminy Pilzno na lata 2017-2027 wpisuje się w obowiązujące dokumenty rozwoju strategicznego państwa, województwa podkarpackiego oraz powiatu dębickiego. Strategia na poziomie krajowym wykazuje zgodność z Narodową Strategią Spójności na lata 2014-2020 oraz Strategią Rozwoju Kraju 2020.

Strategia Rozwoju Gminy Pilzno na lata 2017-2027 wpisuje się również merytorycznie w wiele zadań i priorytetów rozwoju regionu i powiatu. Strategia jest zgodna m.in. z:

- 1) Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020.
- 2) Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (program zaakceptowany przez Komisję Europejską w 2014r.).
- 3) Strategią Rozwoju Województwa Podkarpackiego (aktualizacja z 2014 r.),
- 4) Programem ochrony środowiska województwa podkarpackiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r. (Uchwała Nr 104/12),
- 5) Strategią Rozwoju Powiatu Dębickiego.

Strategia Rozwoju Gminy Pilzno na lata 2017-2027 pozostaje również w zgodzie z założeniami polityk horyzontalnych Unii Europejskiej, tj.:

- polityką ochrony środowiska,
- polityką społeczeństwa informacyjnego,
- polityką równego traktowanie kobiet i mężczyzn.

Poniżej opisano szczegółowe odniesienia „Strategii” względem podstawowych dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

8 Zgodność na poziomie krajowym

8.1 Strategia Rozwoju Kraju 2020

Kierunki działań wyznaczone w „Strategii” wpisują się bezpośrednio w następujące cele operacyjne SRK 2020:

Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem

- *I.2.3. Zwiększenie wykorzystania środków pozabudżetowych*

Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela

- *I.3.2. Rozwój kapitału społecznego*
- *I.3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela*

Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki

- *II.2.1. Zwiększenie produktywności gospodarki*
- *II.2.2. Wzrost udziału przemysłów i usług średnio i wysoko zaawansowanych technologicznie*
- *II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej*

Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki

- *II.3.1. Wzrost popytu na wyniki badań naukowych*
- *II.3.4. Zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych- Zgodnie z zapisami SRK 2020: Jednostki samorządu terytorialnego staną się ważnymi partnerami w procesie formułowania i realizacji polityki innowacyjnej. Zasadnicze znaczenie w tym zakresie zyskają Regionalne Strategie Innowacyjności, które są podstawowym instrumentem określania inteligentnej specjalizacji województw. Stworzone zostaną warunki umożliwiające władzom samorządowym podjęcie roli lidera integrującego lokalne środowiska akademickie, naukowe*

i gospodarcze, a także koordynowanie działań podmiotów funkcjonujących w regionalnych systemach wsparcia innowacji.”

Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego

- *I.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej*
- *II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego*

Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych

Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko

- *II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami*
- *II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej*
- *II.6.4. Poprawa stanu środowiska*
- *II.7.2. Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych*

Cel III.1. Integracja społeczna

- *III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym*
- *III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych*

Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych

- *III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych*
- *III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych*

Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

8.2 Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie (KSRR)

Zaplanowane w "Strategii" cele operacyjne oraz odpowiadające im działania w bezpośredni sposób wpisują się również w strategiczny cel polityki regionalnej Polski tj:

Cel 1 Wzmocnienie wzrostu konkurencyjności rozwoju regionów.

- 1.2.2 Wspieranie rozwoju i znaczenia miast subregionalnych.
- 1.2.3 Rozwijanie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich.
- 1.3.1 Rozwój kapitału intelektualnego, w tym kapitału ludzkiego i społecznego.
- 1.3.3 Zwiększanie możliwości wprowadzania rozwiązań innowacyjnych przez przedsiębiorstwa i instytucje regionalne.
- 1.3.4 Wspieranie rozwoju Instytucji Otoczenia Biznesu.
- 1.3.5 Dywersyfikacja źródeł i efektywne wykorzystanie energii oraz reagowanie na zagrożenia naturalne.
- 1.3.6 Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego.

Cel 2 Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych.

- 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe.

9 Wdrażanie strategii i źródła finansowania

Przy tworzeniu Strategii Rozwoju określone zostały cele specyficzne dla gminy. Realizacja tych celów przez gminę w zakresie posiadanych kompetencji możliwa jest pod warunkiem uzyskania odpowiednich środków. Poza własnymi środkami budżetowymi, których dysponentem jest wyłącznie samorząd gminny, ważnym źródłem finansowania zadań wynikających ze strategii są fundusze UE oraz inne fundusze celowe. Warunkiem pozyskania tych środków jest zbieżność celów Strategii w krajowych i wspólnotowych dokumentach strategicznych.

Strategię gminy wspomagają dokumenty planistyczne i programowe, precyzujące zarówno diagnozę stanu obecnego jak i działania niezbędne do podjęcia w poszczególnych obszarach działalności gminy, w celu osiągnięcia określonego stanu – zakładanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego.

Przewidywanymi potencjalnymi źródłami finansowania zadań zapisanych w niniejszej „Strategii” będą:

- 1) środki własne budżetu Gminy Pilzno,
- 2) środki pochodzące z dotacji celowych będących w dyspozycji odpowiednich Ministrów,
- 3) środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 (max. 85% kosztów kwalifikowanych zadania),
- 4) środki z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
- 5) środki z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (EFS),
- 6) środki z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG),
- 7) środki z Norweskiego Mechanizmu Finansowego,
- 8) budżety powiatowych i wojewódzkich funduszy celowych, w tym np. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- 9) inne środki finansowe, włączając środki osób fizycznych i osób prawnych.

10 Wdrażanie i monitoring Strategii Rozwoju

Monitoring ma na celu gromadzenie oraz analizę danych na temat przebiegu realizacji danego programu, pozwala na wyłapywanie ewentualnych nieprawidłowości w jego realizacji i wprowadzanie niezbędnych korekt umożliwiających osiągnięcie wcześniejszych założeń.

Opracowanie systemu monitorowania umożliwi gromadzenie bieżących danych dotyczących postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu celów założonych w Strategii. Pozwoli również na obserwację rezultatów prowadzonych działań, a w razie potrzeby – na wprowadzenie niezbędnych aktualizacji oraz korekt. Zakres monitoringu i ewaluacji Strategii wyznaczają określone w niej cele strategiczne, działania priorytetowe oraz zaplanowane przedsięwzięcia. Monitoring Strategii prowadzony będzie w zakresie finansowym oraz rzeczowym. Zakres finansowy dotyczyć będzie monitorowania poprawności oraz efektywności wydawanych środków, natomiast zakres rzeczowy związany będzie z efektywnością podejmowanych działań oraz postępem we wdrażaniu Strategii.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Piłźnie
mgr inż. Tadeusz Pieczonka